

S'Esclop

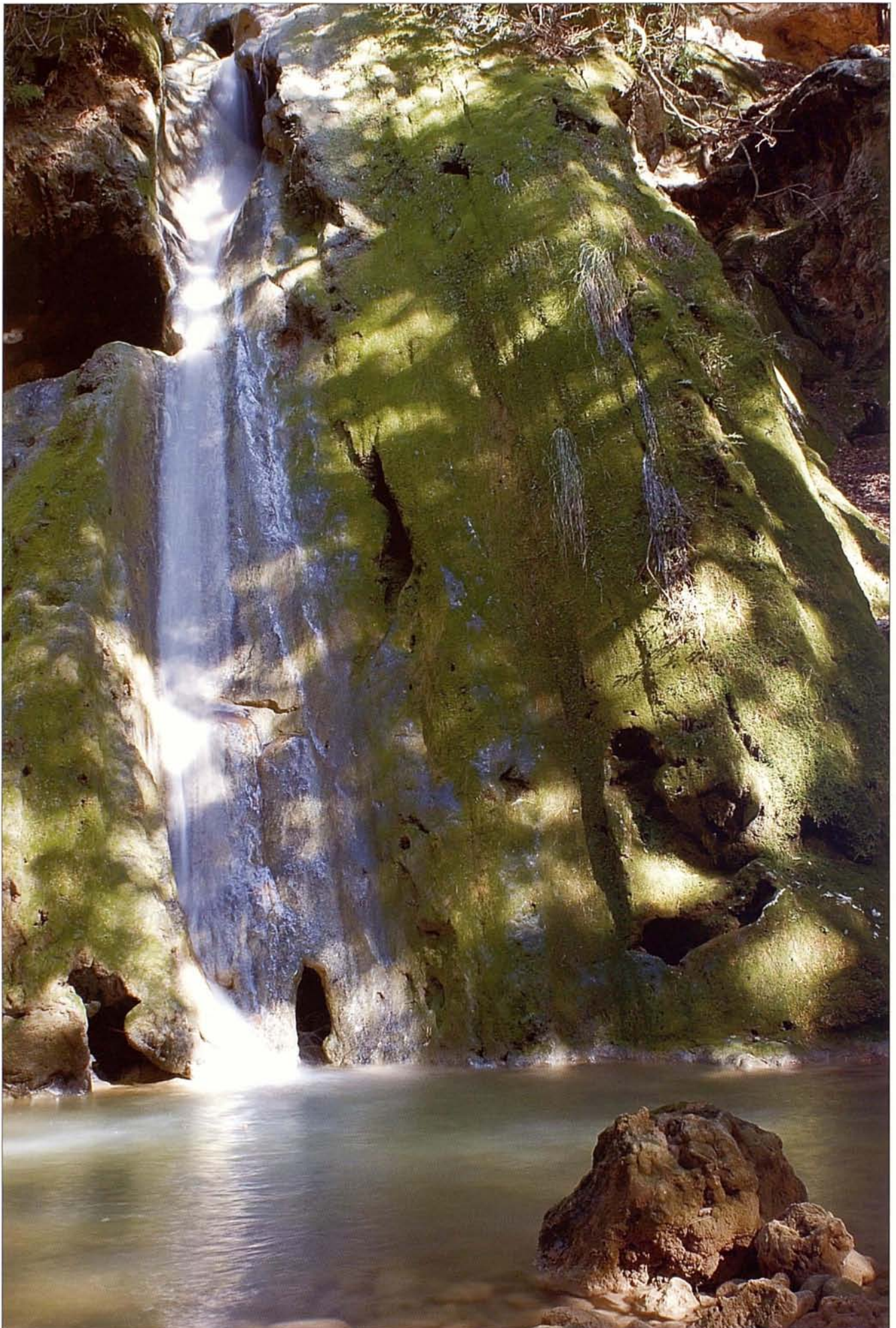
Quadern cultural 37

II època, any VII

3,25 €

ÒSCAR AGUILERA I MESTRE, MONTSERRAT ALCARAZ, MARIA CARME ARNAU, EMPAR DELGADO, JOAN CABALGANTE, JOSEP FERRAN VALLS, BARTOMEU FIOL, FRANCESC FLORIT I NIN, CARLES HAC MOR, GILLES LADES, JOAN F. LÓPEZ CASASNOVAS, ALFONS NAVARRET, JOSEP NOGUEROL, JORDI PÀMIAS, PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU, JOAN POMAR MIR, JOSEP PIZÀ I VIDAL, JAUME C. PONS ALORDA, PONÇ PONS, MARGALIDA TOUS, JAUME TUGORES FRAU, MATIES TUGORES, ESTER XARGAY, NOËL ZINC. IL·LUSTRACIONS: TONI BARCELÓ, TINUS CASTANYER, FRANCESC FLORIT I NIN, MARIA DEL MAR GAITA, ELENA GATTI, JOAN, PERE JOAN, IÑAKI MACIÀ, PRATS I CAMPS, YOLANDA RODRÍGUEZ, GASPÀR SERVERA, MIQUEL J. SERVERA, EDUARD VICH

Iñaki Macià *Salt d'es Freu* (2007 Orient, Mallorca)

Editor: S'Esclop
Associació cultural

Director:
Joan Fullana

Consell de Redacció:
Rainelda Palerm
Josep Pizà i Vidal
Gaspar Servera
Josep Manuel Servera
Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop
Apartat de correus 5222
07011 Palma (Mallorca)
Telèfons:
971 - 439209
971 - 693933
Fax: 971 - 734012
sesclop@hotmail.com
sesclopquadern@hotmail.com

Publicitat:
639 - 954223

Coberta:
Elena Gatti

Disseny:
Joan Fullana &
Gaspar Servera

Tractament d'imatges:
Iñaki Macià

Impressió:
Loracar SL

Dipòsit legal:
PM - 2551-2003
ISSN 1697-7300

Gener - Febrer 2008

S'Esclop

Índex

ÒSCAR	AGUILERA I MESTRE	30
MONTSERRAT	ALCARAZ I VICH	28 i 29
MARIA CARMÉ	ARNAU I ORTS	8
EMPAR	DELGADO I CALVO	24
JOAN	CABALGANTE GUASP	34
JOSEP	FERRAN VALLS	26
BARTOMEU	FIOL	35
FRANCESC	FLORIT I NIN	39
CARLES	HAC MOR	13
GILLES	LADES	25
JOAN F.	LÓPEZ CASASNOVAS	38
ALFONS	NAVARET	6
JOSEP	NOGUEROL	9
JORDI	PÀMIAS	5
PERE	PERELLÓ I NOMDEDEU	16 i 17
JOAN	POMAR MIR	4
JOSEP	PIZÀ I VIDAL	14 i 15
JAUME C.	PONS ALORDA	18 i 19
PONÇ	PONS	20 i 21
MARGALIDA	TOUS BINIMELIS	32
JAUME	TUGORES FRAU	22
MATIES	TUGORES I GARAU	25
ESTER	XARGAY	11
NOËL	ZINC	31

Il·lustracions

TONI	BARCELÓ	7
TINUS	CASTANYER	13
FRANCESC	FLORIT I NIN	39
MARIA DEL MAR	GAITA	1 i 40
ELENA	GATTI	1 i 40
	JOAN	4 i 30
PERE	JOAN	23
IÑAKI	MACIÀ	2, 19 i 27
	PRATS I CAMPS	14 i 15
YOLANDA	RODRÍGUEZ	30 i 31
GASPAR	SERVERA	13
MIQUEL J.	SERVERA	31
EDUARD	VICH	9

S'Esclop, Quadern cultural no retribueix cap de les col·laboracions; la redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos; la revista no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors. *S'Esclop, Associació cultural* no gaudeix del suport econòmic de cap institució municipal ni rep ajudes de cap organisme autonòmic.

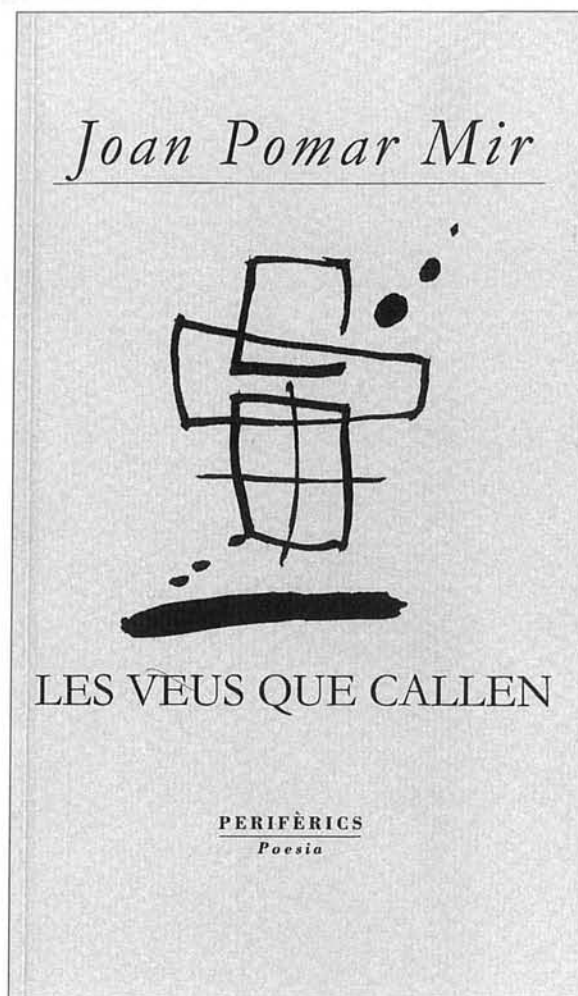
Claror perpètua

Dels mestres he après
a sumar, les lletres, els rius.
Amb el temps que ha passat,
els record amb estima i tendresa.
De tots ells, els sabers que m'han dat
- i de franc - son un feix que bé creix
al llenyer de la vida.

Els coneixements adquirits
amb paciència a l'escola
i la química que es dona,
quan un ensenya i l'altre vol aprendre,
no té preu, és un dels petits miracles,
un ble que fa claror perpètua.

També, d'alguns d'ells
he après a tenir coneixement. Així de sec,
sense estufar. I en singular.

Joan Pomar Mir

Publicat per Perifèrics, Poesia. Palma, novembre 2007

Joan: *Terra de Campos* (Mallorca, 2007)

JORDI PÀMIAS és poeta i assagista. D'ençà de 1969, quan es va publicar *La meva casa*, s'han editat una vintena de poemaris seus, entre d'ells *Flauta del sol* (premi «Carles Riba», 1978)

PER PRIMERA VEGADA ESCRIC A LA GALERIA, sota un sol pàl·lid de desembre. És porticada, espaiosa, amb un embigat que el vernís ennobleix. Unes quantes cadires de bova s'arreglaren prop d'una taula rodona, de fusta de noguera. A baix, al jardí, uns quants arbres mostren les branques nues: un magraner, una figuera, un ginjoler... I, sota la barana, hi ha una parra, amb quatre làngüides fulles descolorides. No gaire lluny, sento el ronc d'un tractor i el piular vague d'un ocell. Un gat blanc, molt dòcil, passa arran de les meves cames. No fa gens de fred, i aviat celebrarem el Nadal.

I, dimecres vinent, el referèndum. Grans manifestacions a Màlaga; unanimitat entendridora, en les respostes de personalitats entrevistes a *La Vanguardia*. Els ministres fan una propaganda entusiàstica. A la televisió, l'etern eslògan *Vota la paz*. El senyor Ruiz Jiménez ha demanat un *contraste de pareceres*, en un respectuós escrit dirigit al Cap d'Estat. Tot serà inútil, naturalment. Aquesta *Ley Orgánica*, tan cautelosa com descoratjadora, obtindrà una victòria sense precedents.

En una paraula: l'evolució serà molt lenta. Les nacions de la vella Europa -pàtria de la democràcia- se'n deuen riure per sota el nas. Senyor! quan gaudirem d'una llibertat autèntica?. (pp. 45-46)

* * *

AL-LELUIA! LES CAMPANES AL VOL! Tedèums, a les catedrals!

La immensa majoria d'espanyols han dit SÍ. Percentatges de votants: 88'85%. Vots negatius: 1'79%. N'hi ha per fer esclafir la rialla! La pomposa *Constitución*, que no dona al poble cap poder real de participació en els afers polítics, és aprovada per la gran majoria del poble! Aquest és el resultat d'una propaganda massiva i unilateral: un èxit exagerat i poc significatiu. La gent senzilla ni se l'ha llegida, la immutable *Ley Orgánica*. Han dit que sí a l'ordre i a la pau, han dit que no a l'autèntica democràcia. Res no saben de la llibertat i, en el fons, la temen.

Cal reconèixer, però, que els resultats de Barcelona són una mica més encoratjadors. Entre abstencions i vots negatius, sumen la quarta part del cens -malgrat la nefasta influència de la televisió, que burxa a totes les llars. Pren-ne model, irresponsable Espanya!. (pp. 50-51)

Jordi Pàmias

ha conreat, sobretot, la poesia. Els darrers anys ha publicat *Narcís i l'altre* (premi «Miquel de Palol» i premi «Cavall Verd», 2001) i *Terra cansada* (premi nacional de la Crítica i premi de la crítica «Serra d'Or» 2004). També han aparegut dos volums de l'«Obra poètica completa»: *Lluna d'estiu* (2004) i *La nit en el record* (2006). Cal esmentar, així mateix, una obra teatral: *Camí de mort* (1979) i dos dietaris: *Quadern de tres estius* (1986) i *Des de la foscor. Un dietari dels anys 60* (2007). També és autor d'articles de crítica literària, alguns dels quals s'han aplegat en el llibre *Joan Barceló. Obra i retrat* (1990).

És el silenci

*“Per ara,
això és tot el que puc dir;
Nai”*

Miquel Àngel Riera
(*Poemes a Nai*)

És el silenci el que puc dir.
Com qui menteix, aquesta profunditat
Ran la pell és una més que
Peril·losa al·legoria. Sí, calla't.
Pren una copa, d'aquelles de la
Cristallera, de les que guardes en el
Fons, oxidades de no utilitzar-les mai.

T'has mirat alguna vegada
En el seu reflex ovalat i fortuït.
El fill del raïm lluirà hui
D'una altra manera. Travessarà les
Parets i et trobarà tota nua. No
Exagere, i tampoc estic borratxo. Just
És ara que sóc més lúcid. Quan deixes
La dotzena ampolla al terra, i dic que és
Un altre qui et mor, i no jo, no les meues mans,

No el meu silenci. Beu una copa
Més subtil. Aixeca el vol i pren
Les notes esgarrades del saxofonista
Abans que s'enteranyinen contra el rostre.
No digues les estacions,
No les mentides ja sabudes
I esborrades
D'aquells manuals deplorables.

Ningú ha dit mai
Que calia conservar aquesta pluja,
Cap llibre ha decidit
La nostra vida,
El cos inert endut per les onades,
Te'n vas ja? Deixa't prendre per
La copa ara que plou,
Plou un colp més,
Plou sobre els teus llavis i els meus cabells
Xops i més xops, i plou sobre la taula de
Vidre, damunt la copa, no al teu cor,
El teu cor es buida d'aquesta sang
Que cap lleixiu podrà mai
Furtar del tot.

(*Inèdit*)

Alfons Navarret

Grup de "jazz"
- tinta xinesa damunt paper.
Toni Barceló Díaz

Toni Barceló: Grup de jazz (tinta xinesa sobre paper)

Tardor

Temps de tardor tempestuós i clar,
com em fas recordar aquest gris
cada colp més plujós del capvespre.
Un llampec de sol queia sobre la platja
i pintava blanca la sorra per damunt l'aigua.
Una gavina alçava el vol amb les ales de dalles.
Quan la força del passat esdevé tan poderosa
que em redueix el món a línies rectes,
comprimides entre el cel i la terra,
i les gotes d'argent inunden els meus ulls.
Què fer amb les runes del passat?
Ningú s'explica com ens podem quedar
encallats en un horitzó de bat a bat, sentint
com la llum de la mar és esmolada per la sal.

Maria Carme Arnau i Orts

(Inèdit)

Eduard Vich

Bay, Bay, Bay, Bay, Bay

El port li ve estret al gran vaixell,
es belluga amb l'amarra travada,
gent que desembarca o que puja,
el tragí d'històries que van i vénen,
a les hores darreres de la claror...

Deixaràs una illa plena de records:	
acampades de joventut a la costa lliure,	
nits de Sant Joan de cossos encesos i gin,	
l'aprenentatge	amb un lama tibetà,
un casal antic	a Carnisseria Street,
incursions	pel món de la màgia,
i la sortida	provisional del cos.
Quan deixes	el port de Ciutadella,
en el vaixell	fugitiu cap al no-res,
una senyera	de sol i vi és l'estela,
i endevines,	vora solcs d'escuma,
el cos dansaire	d'una nedadora
que t'encalça	i et fa carusses.
BAY BAY	BAY BAY

(Inèdit)

Josep Noguerol

Ester Xargay
(Sant Feliu de
Guixols 1960)

Ester Xargay és escriptora i teòrica del art, realitzadora de vídeo i llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona (UB).

Interessada per l'expansió de l'Art, escriu sobre interdisciplinarietat, actituds, procediments i la dissolució dels gèneres. Ha impartit classes a l'escola d'art i disseny EINA (1996-2001) i també en la Universitat d'Estiu de Prada (1996-2002). Imparteix classes i tallers com el Taller de poesia de la UAB (Universitat Autònoma de Barcelona), 2005; a l'Escola de disseny VAU, 2005; Taller de poesia a l'Escola de la dona, (2000-2005); Taller de poesia a la Biblioteca Tomas Bilbeny, (2004-2005) i a la UAB, "Els juliols" (2002-2003).

Habitualment escriu en publicacions i revistes de art i lletres, com *Diari Avui*, *Papers d'Art*, *Transversal*, *Reduccions*, *Làpiz*, *Tramesa*, *Fenici*, *Asterió*, *Sense Títol*, *Talp Club*, *Barcelona Arts Mediterrànea*, *Làtex*, *Càctus*, etcètera. Ester Xargay dirigeix les estratègies ucròniques de la revista «S'Espardell». També escriu en las revistes de «Internet Corner» i «Barcelona Review», «Daltbaix poètic», «Epímona» i «Paper de vidre» i ha elaborat texts per a catàlegs d'art (1988-2007). Amb Carles Hac Mor, ha fet traduccions del francès al català: *La vida en comú*, de Tzvetan Todorov Editorial 3 i 4. València, 1996; *L'avidesa de llurs ulls*, de Gilbert Lascault, Edicions Cafè Central, Barcelona, 1995; *Pensaments*, de Pascale. Nucli de l'infinit i *L'illa invisible*, de Pic Adrian (també

amb Carles Hac Mor), Edicions Cafè Central / Eumo editorial, Barcelona, 1999. Ha traduït així mateix *Cent bilions de poemes de Raymond Queneau* per a un programa d'ordinador concebut especialment per a aquest poema d'Eugenio Tisselli.

Ester Xargay ha publicat la suite de poemes *Els àngels soterats* en Edicions Cafè Central. 1990; *Un pedrís de mil estones* (juntament amb Carles Hac Mor) en Edicions El Mèdol, 1993; La suite de poemes *Les flaires del Galliner* amb dibuixos de Pere Noguera en L'Avioneta, Albert Ferrer, editor (1993); *A fum de Sabatots* (en col·laboració amb altres escriptors i un artista) en Edicions Cafè Central, (1995); *Epítom infra nu o no (Ombres de poemes de Marcel de Duchamp)* conjuntament amb Carles Hac Mor, en Edicions Pagès, (1997); *Volts en el temps* en La Cèl·lula, editora independent, (1997). El poemari *Darrere les tanques*, El Tall editorial, Palma, (2000); *Amor lliure, ús i abús*, Pagès editor, Lleida, (2001); *Trenca-sons*, Llibres del Segle, sèrie Culip, Gaüses, (2002); *Ailana*, plaquette de Cafè Central, "Els ulls de Tirèsies", (2005); *Éssera ponent*, plaquette de MORPHOSI, "Els quaderns de Mahalta", (2006); *Salflorvatge*, March Edit. (2006); *Zooflèxia*, March Editor, (2007) i *Aürt* (en procés d'edició). I *Tirant lo Blanc la*, obra de teatre, (coescrita amb Carles Hac Mor), publicada dins la col·lecció anomenada teatre-entracte, Barcelona (2001).

Alguns fragments de la seva obra ha estat antologats en *Singulars d'un plural*, "Antologia del II Festival de poesia de Girona", Col·legi de Lletres, Casa de Cultura, Girona (1997) i en *Sol de sal, nova poesia catalana*, de Jordi Virallonga, DVD edicions, Barcelona (2001) i en el monogràfic *Voz de mujer* de la revista «Zurgai», Euskadi (2004).

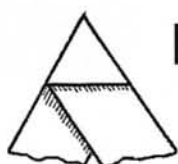
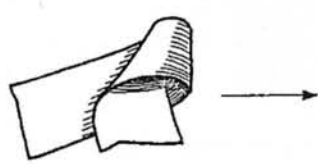
Vet aquí una mostra d'alguns dels seus treballs videogràfics:

entre 1998 i 2001, guió i realització de Nits Temàtiques de BTV (Barcelona Televisió); guió i realització de càpsules del Magazine de BTV 1998-2002; l'espectacle 'Digitorecital' (un recital interactiu de poesia), en 'Espai Vídeo' del Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona. 2002; i en el Teatre Bartrina, Reus, 2002. Juntament amb Eugenio Tisselli i Carles Hac Mor. Vídeo-instal·lacions d'exposicions com: 'Nihil obstat' Capella de Sant Corneli, Cardedeu, 2001; 'Ad libitum', Salamarsà, Ajt. de Tàrraga, 2002. Juntament amb Carles Hac Mor. 'Remor d'Homer' MX ESPAI, Barcelona, 2002 amb C. Hac Mor i Eugenio Tisselli. Cicle de vídeo d'autor FLUX, G's club-Sidecar, Barcelona, 2002 (juntament amb Carles Hac Mor i Adolf Alcañiz). Videopoemes per a les mostres de videopoesia de PROPOSTA, 1999-2001, CCCB. Barcelona. Videopoemes per a la mostra 'Videopoesia catalana del segle XX'. CCCB, 2001. 'Espai Vídeo' Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona, 2002. Guió, realització i projecció de la part del cicle 'Cartografies del disseny' en el Espai i també a l'Auditori del Conservatori Municipal Superior de Música de Barcelona 2001. Juntament amb Adolf Alcañiz. Selecció per a la mostra del 'Festival de vídeo d'Estavar', 2001. Realització (conjuntament amb Adolf Alcañiz, Barbara Held i Carles Hac Mor) del CD-Rom 'Paraparèmies, desplaçaments, cosificacions' (Premi de creació audiovisual de Navarra, 1999).

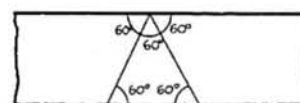
Hem de dir que aquesta nota informativa no és exhaustiva -no hi són totes les seves activitats- i, finalment, només volem destacar que, d'encà de fa tres anys, juntament amb David Castillo, s'ha fet càrrec de la «Setmana de Poesia» de Barcelona, que ha tengut cura de «Poesia als parcs» i que també ha fet diversos videorecitals en el MACBA i a Caixafòrum.

R.

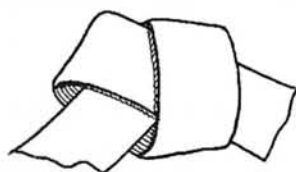

PLECS ENCOBLATS

Àdhuc exacte,
amb si mateix reposa:
matèria i acte;

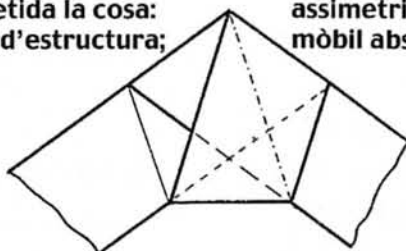
forma reclosa,
semblant únic intacte:
força desclosa;

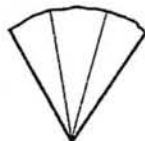
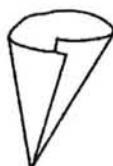
voluminosa,
dissemblant es contracta:
sent vagarosa;

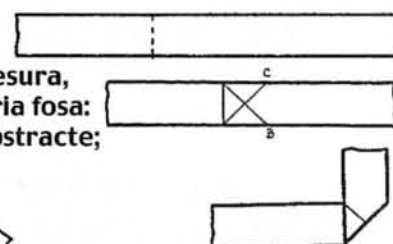
al rebló posa,
repetida la cosa:
ball d'estructura;

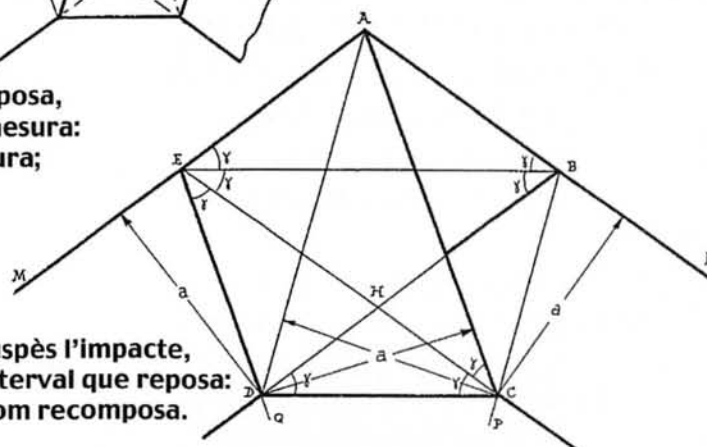
flux que s'imposa,
línia de desmesura:
calcs de fretura;

espai mesura,
assimetria fosa:
mòbil abstracte;

suspès l'impacte,
interval que reposa:
llom recomposa.

ESTER XARGAY

Joan & Pedro

ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 28, baixos
07003 Palma
Servei de carretera 24 hores
telèfon 971 47 15 38
www.comercialmallorca.com

I ara renta-cotxes

Al vostre servei sempre!

- Neteja personalitzada i completa
- Sistema ecològic i antiretxades

Ens trobareu a

AUTORENTAT *Joan & Pedro*

Carrer Bartomeu Pou, núm. 50 - 07003 Palma
telèfon 971 - 75 53 65

SAGITARI

llibreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.llibreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui els
serveis que posam a l'abast dels
interessats en Poesia i Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca

Pàrquing a 50 metres

HAVENT LLEGIT CARLES M. SANUY

Carles Hac Mor

1

n'igno-
ro dic
igni
i roma la erra
l'abast
de la llengua immensa

2

víbria de la boira
amb el soli-
loqui
dels himnes del no-ésser
a les fosques

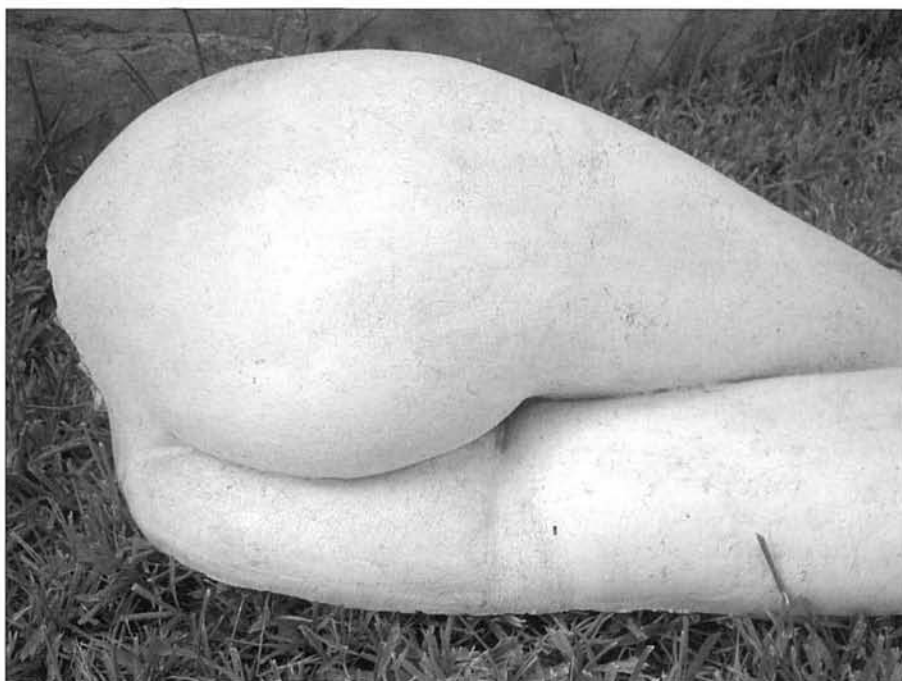
3

el flux del no-res
amb l'artifici del no
que penja d'un fil

els caus en el teu tu
de la remor del no-ésser

això és el que n'hem tret
el no-nom el no-mot

Tinus Castanyer: escultura S/T

fotografia de Gaspar Servera

L'entrevista / Ponç Pons

PONÇ PONS (Menorca, 1956) va ser un lector precoç que, als deu anys, va començar a fer poemes i va descobrir que l'únic destí vivible era la literatura. "Illòman" declarat que es considera "*menorquí fins al moll emblancat dels meus ossos*" i afirma que "*Ser menorquí és ser estranger pertot / Ser menorquí és una malaltia*", confessa que escriu per a un lector invisible que té les faccions mesclades de tots els autors que estima (Pessoa, Quasimodo, Seferis...). La seva obra, plena de referències culturals i reflexions ecolingüístiques, ha guanyat prestigiosos premis (Cavall Verd de Traducció Poètica, 1989: *Quatre poetes portuguesos*. Ciutat de Palma, Joan Alcover, 1995: *On s'acaba el sender*. Flor Natural als Jocs Florals de Barcelona, 1996. Premi de la Crítica Josep Maria Llompart, 1995: *Estigma*. Guillem Cifre de Colonya, 1995: *Entre el cel i la terra*. Carles Riba, 1996: *El salobre*. Viola d'Or als Jocs Florals, 2002: *Nura*. Alfons el Magnànim, 2004: *Pessoanes*. Premi de la Crítica de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 2004: *Pessoanes*. Premi Ramon Llull, 2007. Premi Nacional de la Crítica Catalana, 2007: *Nura*. Premi de la Crítica «Serra d'Or», 2007: *Nura*.) i l'ha convertit en un dels poetes més importants de Les Illes. Admirador de Spinoza, viu apartat del món literari, tot repartint el seu temps entre l'ensenyança (és catedràtic de literatura), la dedicació a la família, la passió per la poesia com a forma de coneixement i el retir al camp en la cabana d'una estància que es diu "Sa Figuera Verda".

-Com escrius?

A mà, amb ploma o amb uns Pilot petits de tinta blava i en paper reciclat o darrera els folis impresos que he corregit.

-Quan escrius?

Quan els meus fills eren petits escrivia de nit. Ara són grans i tenc més temps. Solec escriure els capvespres o els fosquets dins una caseta de llenya que m'he fet al camp. No hi ha electricitat i he d'encendre espelmes. En el fons, sempre estic escrivint dins el cap.

-Per què escrius?

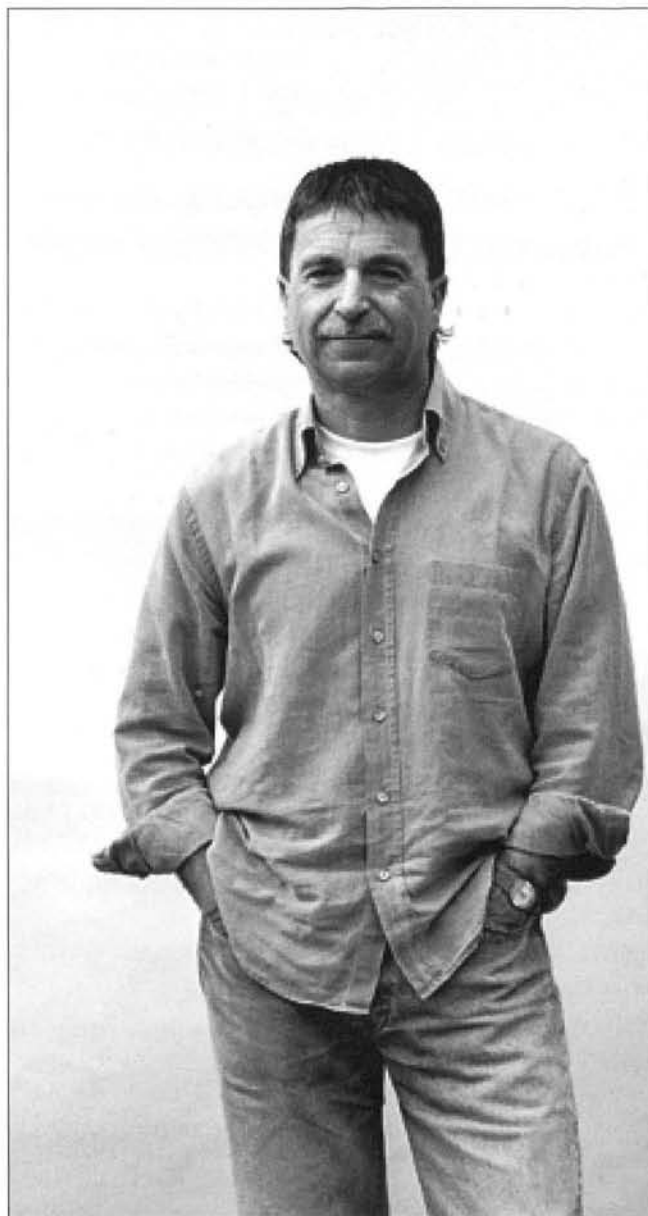
Perquè sóc poeta i la Literatura és la gran passió de la meua vida, perquè no ho puc evitar, perquè em moriria sense escriure o llegir, perquè: "No puc ésser ni sóc més que Literatura".

-Per què decides fer-te escriptor?

No ho vaig decidir, hi vaig néixer. Vaig ser un lector precoç i, als deu anys, després de fer el meu primer poema, vaig descobrir que l'únic destí vivible era la Literatura.

-Recomana'ns un llibre dels que has escrit i explica'ns el per què de la tria.

Crec que *Nura*, de moment, és el millor llibre que he fet. He hagut de menester tota una vida de lectura i escriptura per poder fer un poema així. Tot el que sóc, crec i sé hi és dins.

PONÇ PONS fotografia de Prats i Camps (2007)

Ponç Pons a Macaret, fotografia de Prats i Camps (2006)

**-Què és el que més t'agrada del món que t'en-
volta?**

La naturalesa. El camp, la mar, els animals... I moltes persones que estim en concret, de forma real, perquè açò de dir que un estima la humanitat sona un poc fals i forçat.

-I el que menys?

La destrucció de la naturalesa, el canvi climàtic, certes ciutats invivibles... i moltes persones que es dediquen a molestar els altres i a espanyar el món.

-Què n'opines, dels mites de la nostra cultura?

Que són bons i estimulants, necessaris: Llull, March, Verdaguer, Mn. Antoni Mª Alcover... Sóc un mitòman i un fetitxista literari.

-Com es pot fer per crear un mite popular -si és que en necessitam-?

Sempre se'n necessiten, donen cohesió i es creen per mèrits propis. Per açò em dol que ningú no parli ja de Josep Maria Llompart, Miquel Àngel Riera o Marià Villangómez, que haurien de ser els nostres referents. Una cultura que no valora ni respecta els seus grans autors no es mereix sobreviure.

**-Com valores l'estat de la nostra consciència cul-
tural?**

Confós, barallat, mediocre. Veig massa sectarisme i partidisme cultural.

-Com qui vols escriure?

Com jo mateix, amb veu pròpia i agraït pel refe-
rent de tots els autors que estim.

-Quin és el sostre del teu ofici d'escriptor?

Com diu un personatge de *Toy Story*: l'infinit i més enllà... No tenc sostre, veig la lluna i les estrelles. Jo cerc Sentit i Veritat.

-Quin verí no hauríem de tastar mai?

El verí de l'odi o de l'enveja, perquè en lloc d'em-
metzinar l'altre et maten a tu. He descobert que per sobreviure en el món literari són indispensables el perdó i l'oblit.

Josep Pizà i Vidal

À mon seul désir

Ni és el poeta qui xerra a través del llenguatge, ni és el llenguatge qui ho fa a través del poeta; car el poema és l'indret en què s'esdevé l'encontre, mai no exempt de violència, entre l'un i l'altre. Vagi, de ben principi, això dit per a escàndol de mitòmans i postmoderns. Si la lingüística ens ensenya que el llenguatge és el factor determinant, gairebé fornidor, de l'experiència humana, que tan bé sintetitza el filòsof Martin Heidegger amb l'afirmació "*el llenguatge és la llar de l'ésser*", la poètica ens hauria d'obrir els ulls a la peculiar relació que en el procés poètic el poeta estableix amb la seva matèria primera, que no és sols matèria primera en tant que és la matèria amb què treballa, afaiçonant-la, sinó també en tant que és la matèria primera, és a dir, el fonament -categorial, si voleu-, de la seva pròpia experiència en tant que ésser humà.

La peculiaritat d'aquesta relació rau, en primer terme, en la transgressió de la funció a què habitualment el llenguatge es troba sotmès: la comunicació en el context de les dinàmiques (més bé inèrcies) socials. El treball del poeta sostreu el llenguatge de l'àmbit social i el trasllada a un estrat anterior. Les regles del llenguatge amb què es veu confrontat no són aquelles que s'articulen en base a la mediatització dels seus potencials comunicatius, sinó aquelles que l'estructuren d'una manera intrínseca: des de les que regulen les seves textures formals (ritmes, eufonies, etc.) a les que determinen els seus potencials semàntics.

En aquest sentit s'ha d'evitar confondre voluntat de comunicació amb comunicabilitat. La voluntat de comunicació opera amb regles de segon ordre per tal d'adequar el llenguatge a les característiques del receptor. La comunicabilitat, en canvi, és un

atribut intrínsec a tot quant existeix o s'esdevé i que es relaciona amb la teoria, d'inspiració alquímico-cabalística, que interpreta el món com un vast àmbit significatiu on tot significa, és a dir, es constitueix en signe i, per tant, en objecte possible d'interpretació.

En quant a aquesta comunicabilitat intrínseca, el llenguatge és, sens dubte, l'ens més fecund i complex de tots quants existeixen, car alhora li és també intrínsec el sentit -la vocació- de la comunicació.

Tot poema, per tant, es trobi o no determinat per una prèvia i/o conscient voluntat de comunicació, comunica. I la seva comunicació no es ceneix exclusivament als seus aspectes semàntics més evidents, sinó també a la textura lingüística amb què es presenta, és a dir, a les peculiaritats del llenguatge poètic bastit a través de la violència de l'encontre entre el poeta i el llenguatge.

I així, el poema, en fornir-se, més enllà de vocacions de segon ordre, a partir de l'encontre amb les estructures fonamentals del llenguatge; és a dir, a partir de les estructures fonamentals d'allò que determina la pròpia possibilitat significativa i interpretativa de tota experiència, adquireix el seu valor més enllà, o més aquí, d'allò que es determina segons la vocació del "dir": en l'"entendre". Per dir-ho altrament, en el poema s'hi "entén" més del que s'hi "diu". I allò que s'hi entén, no només és el fet de què en ell s'hi "digui" sinó també el fonament de qualsevol possibilitat de "dir-hi" i d'"entendre-hi". El poema interpel·la així, l'"ésser" que ha fet del llenguatge la seva llar.

Del poeta del que avui presentem un nou llibre s'han dit moltes barrabassades per part de gent no disposada a entendre, o a compartir, el que a grans trets acab de dir. Ell, sovint se n'ha defensat, amb ironia, auto-denominant-se "poeta

PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU

hermètic natural". Res més a lluny, ni més a prop, de la realitat. A lluny si considerem les accepcions carregades de prejudicis amb què sovint hom apel·la al mot "hermètic". A prop, però, si deconstruïm la història del mot i en llucam la referència a l'arquetip més universal de la saviesa: Hermes Trimegist, el "tres vegades mestre" que ja des d'un bell principi guaita entre els versos de qui un dia, iniciant-se en la química, inicià i establí alhora les bases a partir de les quals es codifica un model de llenguatge poètic en català que, d'haver-hi un futur per a quelcom semblant, haurà aquest sens dubte de trobar-se inspirat en ell.

No eludesc la militància que esperona aquesta darrera afirmació. Sota el meu parer, parer totalment discutible per tot aquell qui m'ho vulgui discutir, el paper d'Àngel Terron, no només com a creador, sinó també com a editor i com a activista del tan fecund, polifacètic i enyorat moviment cultural que sacsejà, entre els finals dels 70s i els principis dels 80s, la beateria de tota mena, ideologia i confessió fins aleshores imperant a l'Illa i al país en general, se m'antulla cabdal donat que suposa un punt d'inflexió, encara

ara no superat, en la història recent de la poesia catalana. Ell, juntament amb Andreu Vidal, codifica i difon el llenguatge poètic en català més avançat de què disposam avui en dia, tant pel que es refereix a la seva pròpia obra com a la seva tasca d'edició (Tafal, La musa decapitada) de l'obra d'altres autors, com Andreu Cloquell o Andreu Morell entre d'altres, ali-neats sota patrons estètics similars o, al menys, convergents. I quan dic més avançat, em refereix a què té un caràcter més epocal, és a dir, més sincrònic amb el pols de l'època i menys usufructuari dels llenguatges ja obsolets que encara ara serveixen la seva vigència en tant que models que afaïçonem literàriament la impotència poètica dels seus conreadors.

Per un estrany motiu que potser té a veure amb aspectes molt pregons de la naturalesa i circumstàncies de l'idioma, sembla com si, en els darrers temps, la nostra poesia hagués avançat esperonejada, a excepció potser del que es refereix a Maragall i a Carles Riba i la seva ascendència sobre Vinyoli, pel geni creatiu dels autors d'aquesta Illa: Costa i Llobera, Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Andreu Vidal són, indubtablement, al menys pel que es refereix als dos primers, els grans codificadors dels llenguatges poètics que han inspirat les més satisfactòries creacions de la poesia catalana del darrer segle: Josep Carner beu de Costa, Palau i Fabre i Salvador Espriu (aquest darrer, a la seva manera, més dialèctica que mimètica) beuen de Rosselló... I ja he insinuat, i ho repetesc, que sota el meu parer, Andreu Vidal és el model que avui en dia hauriem de tenir més en compte de cara a concebre i fornir la vitalitat futura de la nostra poesia en tant que poesia que es vol, i es sap, universal.

Però bé, som aquí per a celebrar un nou fruit d'aquesta vitalitat. Fruit escàs, certament, i per això més digne encara de ser celebrat. Escàs tant pel que es refereix al panorama general de la nostra

poesia, com per l'acurada, diligent i gens freturosa probitat del seu autor.

Així que permeteu-me que us llegeixi ara quelcom que ja vaig llegir fa uns mesos aquí mateix, davant d'alguns dels que avui tornau a ser aquí, i que no pretén ser res més que una síntesi de les meves sensacions després d'haver llegit i gaudit de *À Mon seul désir*.

À mon seul désir

Començar pel final és començar pel principi car el destí no és res més que el dens pes de la infància. L'iniciat, amb les mans brutes, encara divaga pel camp d'atzur, mai no ha deixat de fer-ho, mai no ha deixat de saber que al seu sol desig vincularà sa vida, que en el seu sol desig el món serà vinculat. Potser l'escenari ha canviat, la devastació tot ho subverteix i transforma, han brostat creus sobre els turons del record, potser, també, algun garrover. Però al recer del mateix angle, un home, un home avesat a escoltar el cansament que les paraules denoten, encara plora mentre la mirada s'estén i no s'atura: De la natura de les coses cal extreure el plaer de viure, tot i que el plaer no sigui res més que una reacció química. Ell ho sap: és la seva feina, la seva tasca.

"Per viure a la claror, són necessaris lemes necis. Dolça estultícia. Per veure han de mancar els ulls. Solnegre"

L'iniciat, que mai no ha deixat de ser-ho, assaja la retòrica del mestre: *nulla etica sine estetica, nulla scientia sine laetitia*. Coneixement i felicitat: ordre i bellesa: el seu sol desig: Solnegre de la malenconia.

"El poema hermético proclama la grandesa de la poesia y la miseria de la historia".

Hermes, el tres vegades mestre, el primer iniciat: el de dalt com el d'abaix. *Nulla estica sine estetica. Nulla scientia sine laetitia*. El de dins com el de fora. El final com el principi: tots els sentits són necessaris per a copsar-ne el missatge: No endevinaré cap silueta: lleó o cabra o conill o donzella. Qui com ella pogués acariciar l'unicorn enyorat. Tot em fuig davall el pes de la llum. En tres altes mitges llunes tenc el meu cor. Ell sempre anhelarà aquest delit: flors del desig, escates del dragó vivent que mai ningú no gosarà ferir. L'iniciat és el sacerdot, el zelador de l'arca de l'aliança entre els homes i la terra: la memòria, memòria abocada en el veire dels mots: Sons nets, pedra llaurada, geometria descriptiva dels temples de la devastació: la història: les històries: Angelus, les taules no són de marbre, el vi no és blanc tot i que damunt el marbre gèlid de les taules, recomença el temps. De bell nou. El ulls indiferents. El somriure vagant entre dos sols.

"Tu, que per obagues senderes em guiares, com una fulla jove".

L'iniciat no és un dels vostres. Quin pagament li podeu donar més gran que la pròpia emoció?. Ell ho sap. Ho ha après: la mirada d'un infant o un somriure, una idea explicada que algú va entendre, aquest lleu lligam de les idees que com a nous emblemes van creixent sense la nostra presència, en són penyores suficients. Aquest és l'indret de la resposta. Més enllà, tot just, la petja encara tèbia del dòcil unicorn: un terreny vedat als homes llops.

*En el principi fou la llum:
Sempre aquest fou l'invariant de claredat.*

Pere Perelló i Nomdedéu

Presentació a «Es Pinzell» (30-10-07)

Alfa, Omega i Mercuri

I

Antoni Artigues

Si t'entregues a la festa recitant tot el matí
no et desinfla com pollastre tot ben ple el seu cul de col.
El teu goig ens il·lumina com infant que sempre vol:
"A Mallorca aquestes dones semblen porcs de Sant Martí!"

Ets un mestre, Toni Artigues, el teu cor no coneix dol,
ets com sàtir, caça-nimfes, bevent gin com font nodrí
una esfera sang-barrada o el pelut d'un foradí.
La teva estrella infinita dóna llet com tità sol.

A Mallorca és el que passa, sempre falta mamellam
o potser persona forta que, com tu, tingui la fam
de justícia i alegria com un triomf de sort llur dot.

Prò cultura és una truja, no copula amb el seu xot,
i la xona és una porca: competeix com un escrot,
forat d'amor no exalta tanta força en un sol clam.

II

Biel Majoral

Si t'entregues a la gesta de cantar tota la nit
et despulles de tenebres com poal que vessa mel.
Teva veu sembla un cometa, meteorit brillant al cel,
un pou negre, fondo i verge que floreix sobre el teu pit.

Llibertats vestint albaes, llur bell cant provoca zel,
sense dubte ets un prodigi, místic repte corferit,
cantes torres tan alçades com un cony molt ben cosit.
Te n'adones que ens exaltes en la dansa de la fel.

Els de Frankfurt són uns putes, prest sabran què s'han perdut,
teva barba enamorada guarda xauxa com escut.
Sigues sempre, cranc autòcton, mercader d'aquesta figa,

llur fruit sembla meravelles talment coit en cova amiga,
teva veu sempre apassiona com colors de força antiga.
Lentament, com caravanes, el teu somni sempre acut.

III

Àngel Terron

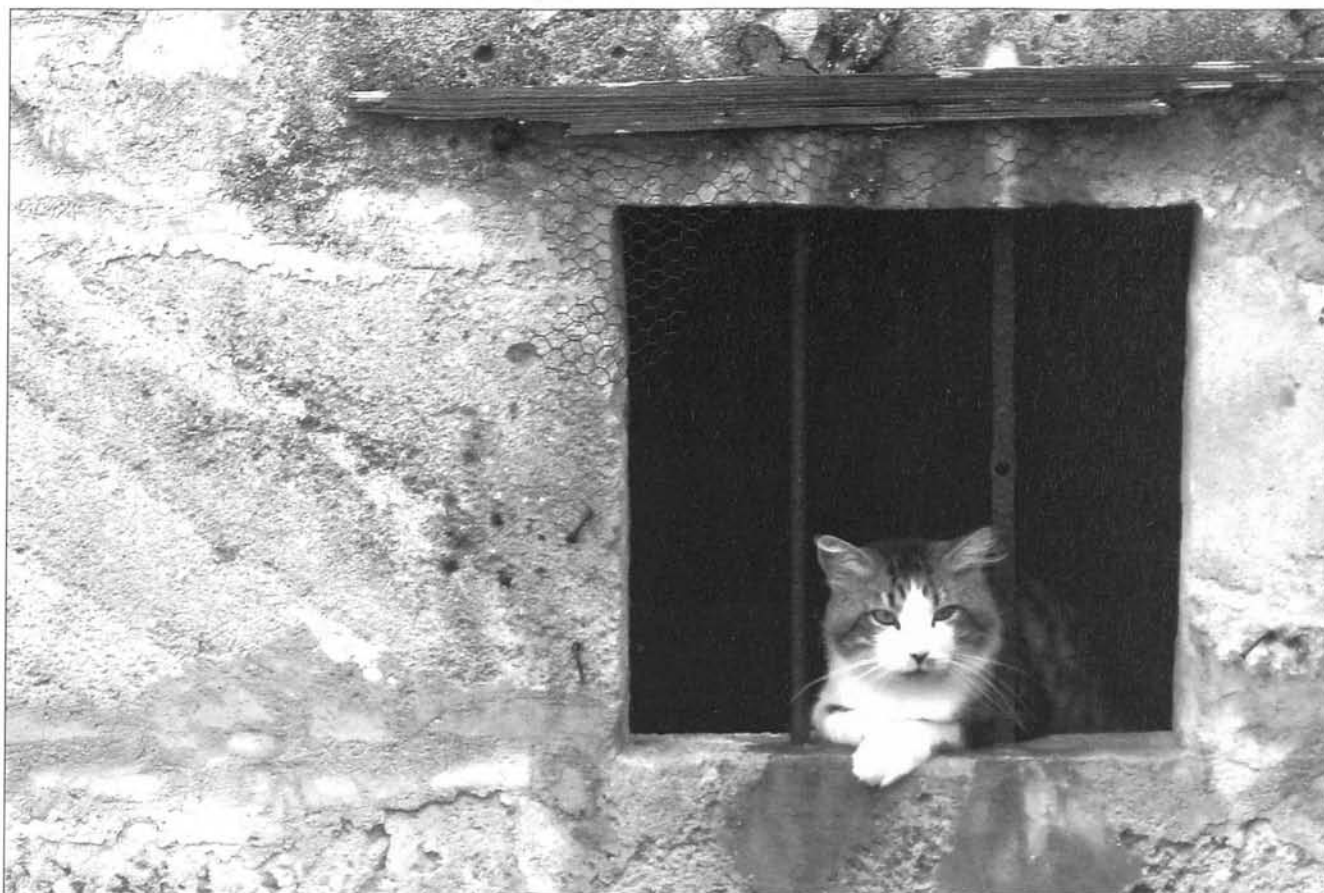
Acosta't a la cova que raja i mama solitud,
un foll àngel no descarta tot l'horror d'un cor pansit
o el xaloc mentre investiga la sordesa del desig
quan ton jorns, terrors d'ivori, fan dolor de la virtut.

No se'n duu la gelosia tot el dol del que has perdut
ni hi ha orgull que tant no valgui l'horror de la gran pupil·la
com una fada tan bruta en la claror de qui destil·la
la maror de ton pubilles plenes de sucre i pinyons.

I si dorms la nit de rates com Ramon en temple gong,
ton Mercuri anant a Randa, miracle de clorofil·la,
i ho escolten totes dues, espectacle de ciclop.

L'orgull és com una flauta amb verí que amolla un fong,
encadena la misèria que s'exalta d'un sol cop.
Entengueres 'questa guerra perquè no ets cec. Potser miop.

Jaume C. Pons Alorda

Iñaki Macià: *Moix melancòlic a la finestra* (Mallorca, 2007)

HADES

He arribat en un tren que travessa Les Illes
sense mapa a un lloc gris de ningú on no fa vent.
No hi ha rastres de sol, no hi ha signes de vida,
no hi ha versos que puguin plasmar aquest aumon.

Et cerc pels desolats penyals de tomba freda.
T'escric de cara a un mar sense horitzó ni cel.
No havia viscut mai un buit tan literari....
El vespre s'acompleix humit de febre i por.

Camín sense retorn per un parany de símbols,
un cementeri ardent de rimes de metall.
Amb xiscles de voltor que es mengen fetges d'home,
la boira s'espesseix cendrosa i sepulcral.

És impossible

trobar una musa aquí. Faig exorcismes
secrets d'amor per tu sol a una platja
d'esperma i serradís.

Veig una barca

que arriba:

"Sóc Caront. Que ets el poeta?"

Li dic que sí amb el cap. Somriu:

"Em sembla

que t'has equivocat. No és la teva hora
ni el dia assenyalat.

Puja!

No tenguis por!"

M'hi embarc mig ofegat:

"On vols que anem?"

Torna'm a casa!

AUTORETRAT AMB L'ORELLA TALLADA

Dins la cabana
de còdols, entre espelmes,
envoltat d'animals,
ric de paisatge,
sense odi ni perdó,
revoltat escrivisc...

Tot és res i nostàlgia.

LA NIT ESTELADA

El mestral groc
del sud humit que bat
finestres va alçant pols.

En remolins
de fulles va xisclant,
entra a les tombes,
no deixa dormir els morts.

Bec trementina,
fum herba de sant Joan.
Necessit creure
que escriure té sentit.

Els xiprers branden
i vibren els estels.

La Poesia
té ètica i moral.

Siguem-ne dignes.

Ponç Pons

(Inèdits per a S'Esclop)

Pere Joan / *Blau i Cendra* *

En **PERE JOAN** (Palma, Mallorca, 1956) protagonitza l'exposició *Blau i Cendra* que pren el nom de la seva darra obra, *Azul y Ceniza*, i que s'inaugurà el 20 d'abril a la Sala de Paper del Centre Cultural «Sa Nostra» de Palma. El nostre entrevistat es defineix com un «*dibuixant que a vegades conta històries*» i és considerat un dels autors espanyols més personals. Discret, convençut del que diu, no té por de parlar de la seva obra i aquí ens ho demostra.

-El teu estil de dibuix es basa en la línia clara i, en el que anomenes línia tova.

Sí, línia tova. A *Azul y Ceniza* volia fer un còmic una mica fred perquè tot era molt dramàtic, molt potent, i volia que hagués una distància. Ho he aconseguit amb els enquadraments però el dibuix m'ha sortit igualment més tou. Dibuix selves que són toves, no són coses rígides, són coses orgàniques. Em surt així.

-Però vares optar-hi conscientment?

No. Això me surt. I m'agradaria poder dirigir més el dibuix. Per exemple, en els darrers anys se m'ocorren històries que m'agradaria fer amb un dibuix molt realista, però tampoc tenc la capacitat de dibuixar molt realísticament i he d'arribar a un consens. Tenc molt de problemes [rialles].

-Però els temes no són gens tous...

Juc amb les dues coses: els temes són més foscos, menys clars, i els colors són molt clars i lluminosos. Des del punt de vista oriental, seria taoista, i des de l'occidental, seria dialèctic.

-«Azul y Ceniza» és la teva darrera obra en còmic publicada. També és la més llarga?

Sí. Vaig estar anys i anys per fer-la. Primer, la idea prèvia i recollir idees i documentació. Després, vaig estructurar el guió i hi va haver una pausa. Més tard, vaig posar-me a dibuixar i, com que jo no tenia costum de fer vinyeta, vinyeta, vinyeta, anava tenint pauses i crisis personals de com ho havia de conduir. Però el guió de *Azul y Ceniza* està superestructurat. Vull dir que si hi ha gent que em diu: «Ai, has fet una parida mental teva», encara que ho pareixi, està superestructurat. On tenc crítica és en el dibuix. Tal vegada hauria de fer un altre tipus de dibuix.

La gent em deia: «Per què ho has fet tan gran?» Però, què té que veure la mida? És gran, i què? Però vistes algunes vinyetes a *Dentro de la Viñeta*, reproduïdes en petit, trob que hagués quedat bé. Guanya! Tal vegada, em vaig equivocar de fer-ho gran. Tal

vegada hagués estat bé com a més concentrat, m'hagués quedat més francobelga, fins i tot més Chris Ware. La veritat és que em va costar molt dibuixar-ho perquè el guió estava tan tancat que me trobava estret. Però escriure'l no, vaig gaudir molt d'escriure'l.

-Quina és la idea bàsica de «Azul y Ceniza»?

La idea bàsica és: sabent tot el que ha passat en el segle XX i fracassats els grans ideals, molta gent continua pensant que, sacrificant-se, pot canviar les coses i no cerca una sortida racional. El que passa és que en el còmic això no ho he explicat i molta gent ho ha entès a l'inrevés, pensant que estic d'acord amb tots aquests sacrificis que fa la gent. No ho he explicat perquè creia que no havia de conduir el lector. En realitat, és un al·legat contra el romanticisme revolucionari. Però he tractat amb respecte tots els personatges perquè molts coses que apareixen són reals, o de gent que conec personalment, anècdotes que m'han contat, històries que han sortit a premsa o casos històrics. He tractat amb respecte tots els personatges, vull dir amb distància, un distanciament quasi d'en Bertold Brecht, que deia que t'havies de distanciar perquè el lector o l'espectador reflexionàs. Això va ser una de les raons per la que no vaig voler donar el color directe, que ho fes massa intens, sinó un poc fred.

-Quins són els teus propers projectes en còmic?

Tenc una col·laboració per el pròxim *NSLM* que sortirà pel maig, el núm. 13. És una de les obres que pos a l'exposició, una obra gran que a *NSLM* apareixerà tallada en diferents fragments. És més una obra gràfica, no és vinyeta a vinyeta, però com a *NSLM* duim una línia gràfica, no només historieta...

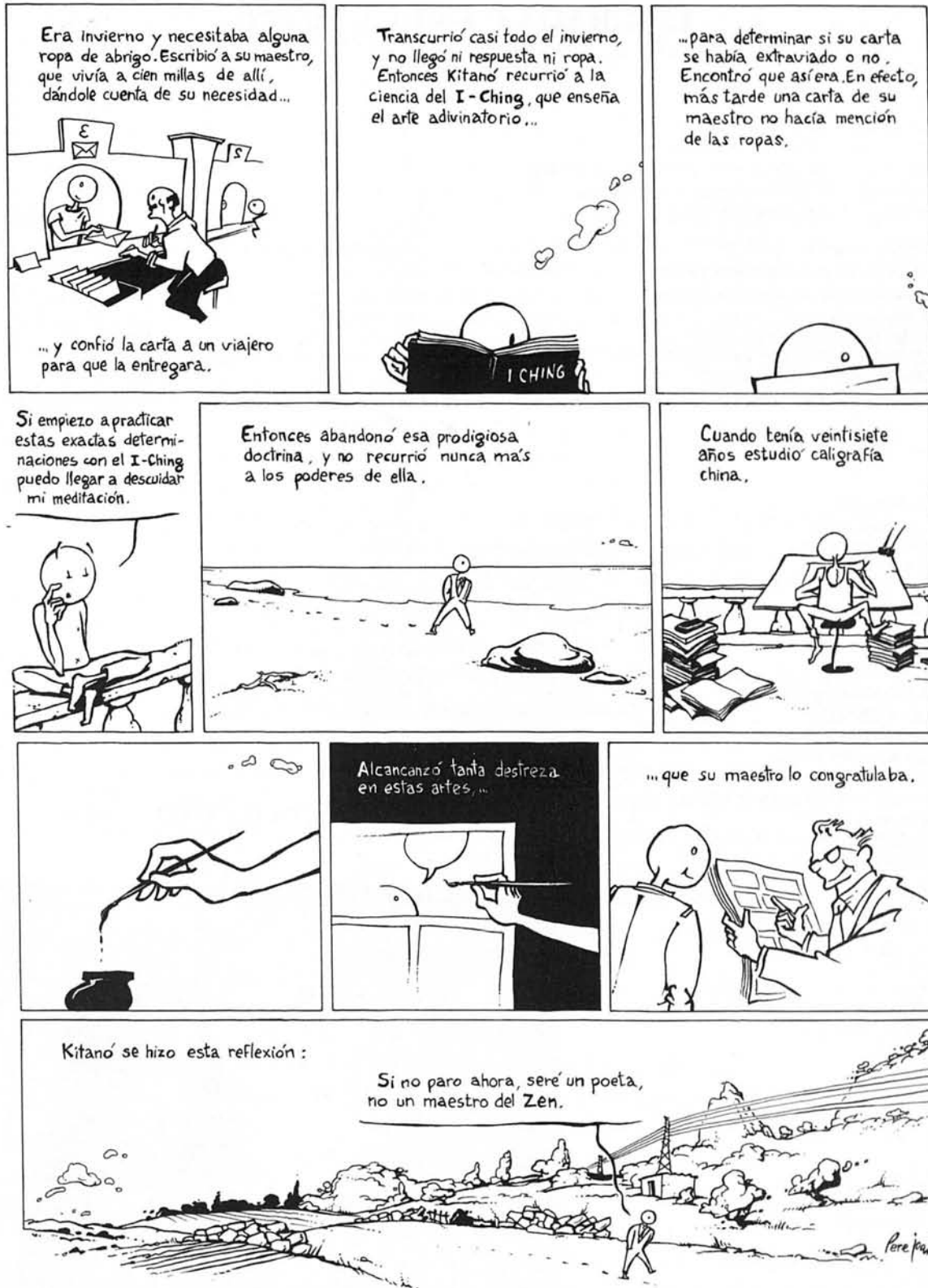
El darrer que realment he fet en còmic, a part del que sortirà a *NSLM*, és un guió per a na Sonia Pulido de més de vuitanta pàgines. No és estrictament historieta, és narració il·lustrada, que publicarà en Paco Camarassa (Edicions de Ponent).

-Què inclourà l'exposició «Blau i Cendra»?

Mostres del meu treball en còmic i il·lustració dels darrers 10-12 anys. Fins i tot, dibuixos que no estan fets amb la idea de ser directament publicats.

Una exposició és una celebració d'una feina, fins i tot encara que dugui un nom com *Blau i Cendra*. Com que el meu color és sempre viu i el dibuix celebra coses, és una celebració de la possibilitat de dibuixar i expressar coses. No és una alegria beneïda però sí hi ha una satisfacció.

Jaume Tugores Frau

* **Jaume Tugores Frau** entrevista a **Pere Joan**
per a «Quadern» de la 12ª fira de llibres i tebeos
Correcció de text: **Jaume Salvà i Lara**
Per cortesia de **Joan Miquel Morey**

*Amics i víctimes
del còmic*

L'ALBADA CANTA A MORT

L'OLI CONGELAT A LES MEVES VENES,
M'ACUSES DE SUGGESTIVES MIRADES
I DE PARAULES DE REBAIXA: ETS XIMPLE I PARANOICA.
L'OLI ES VA DESFENT I ESTÀ ARA ALS MEUS PEUS,
NO TOLERES K JO SIGA INDEPENDENT,
I ARA
ET PERTOCA LLUIR-TE
AMB CUA DE LLETSÓ I BOCA DE CONILL;
PENSA K JA NO ESTIK LLIGADA A RES
PER QUÈ NO M'OBLIDES
I SUQUES EL TEU PEIX A LES CAMES
D'EIXE CAMBRER INFERIOR I BESCANSIABLE
K TANT T'AGRADA?
EL MEU OLI, JA ÉS DESAMOR I DOL.

REBENTA, MOR-TE
CUS-TE LES MALÍCIES
VAS A ASSABENTAR-TE
DEL K ÉS K TA MARE
NO T'ABRACE NI T'ACARONE
COM DE XICOTETA.
I PER L'ALTRA.
REBENTA,
UN PER L'ALTRA.
NETEJA LA TEVA IDENTITAT
JO ENCARA T'ENYORE
TU ENCARA ESTÀS RODOLANT.
I ARA RODOLES PERÒ CEGA
JO RIC COM UNA PUTA BARATA
K NO HO VEUS, PATÈTICA ANGUNIOSA
K NI FUMES NI FOLLES?
ARA ENS PERTOCA CREUCLAVAR-NOS
AL LLIT DELS LLENÇOLS DE LA SANG
DE LA FEL I EL QUITRÀ.
PUDENT AMOR?
NO UDOLES PER TA MARE
MALTRACTADORA I APOLÍTICA.
LES CARTES?
SOLS ET QUEDA UNA A LA MÀNEGA,
LA DE LA MORT EMPELTADA
EMPELTADES LES DUES
ARA I ALHORA.
I LES CARTES....
LES CREME.
MUNTANYES D'AMOR
ALTURES
DE
PROMETATGES
PER A QUÈ?
EN VIDA M'HAS SOTERRAT
DE FEM TEU,
COPRÓFAGA NO M'ALIMENTES!!!!
ETS FERISTELA
K EM VIGILA.
CUS-TE EL COR AMB PINCES
I FES-ME L'AMOR SINTÈTIC.
LLOGA'M, PER FAVOR
LLOGA'M,
T'HO PREGUE.

MIL FULLES MIL ESPENTES
MIL GATES MIL CLARIANES
T'HO HAS MENJAT TOT
MEUCA!!!
PUJES A LES PALPENTES
I DE NOU MENGES
DEL MEU FETGE
I ASSABOREIXES L'EMPELT
MIG ARÀCNID
MIG CANÇÓ
I SI ETS AL LLIT
MAI HE ESTAT TANT VIVA:
PORCA MISÈRIA!!!!!!!
HE ACONSEGUIT
ARRANCAR LA MERDA
K M'HAVIES ARRELAT,
LA MOLSA,
L'ESTIMA INDULTADA
K TU EM DEIES.
NO EM FACES RIURE.
TENEBRA PELL
POSTISSA CARN
VAS ENCISAR-ME.
L'ALBADA CANTA A MORT.

EMPAR DELGADO I CALVO : POEMA INÈDIT

Art\$ what Sell\$

Poetes francesos d'avui / Gilles Lades

GILLES LADES va néixer a Figeac el 1922. Professor de literatura i membre del comitè de redacció de les revistes «Encres Vives» i «Friches». Ha publicat més de trenta llibres de poesies, a destacar: *Lames de fond* (Ed. Millas Martin), *Les bastions bleus* (Ed. Froissart), *Carnets d'Europe* (Ed. Encres Vives), *La moitié du symbole* (Ed. Rougerie)... Ha escrit una obra de teatre: *Tout autour du silence* (Ed. Caractères) i ha participat en sis antologies poètiques, a més de col·laborar en més de vint revistes de poesia, a «Traces», «Décharges», «Laudes», «Parterre Verbal» etc. La crítica ha dit d'ell: "Gilles Lades, aquí, amb una desena de poemes, fa viure la nostra relació amb la terra i el lloc de naixement amb la intensitat de les seves emocions i la moderació acerada de la seva mirada que li confien importants imatges, com per agrair-li la seva fidelitat" (JEAN BRETON).

C'était un lutteur de Causse. Blouse, veste ou cape, il courait de champ en champ et ouvrait le portail de l'épaule plus souvent que du poignet. Le centre du cerveau sur son travail et pourtant toujours comme ailleurs, à ne pas fixer le monde, à glisser, à sauter d'une main l'obstacle, pour mieux empoigner l'outil lustré. Ou bien prenant l'aiguillon, et griffant le chemin, derrière les moutons, d'un mouvement sans mesure comme d'autres bénissent le pain à double crissement de couteau. Et les cent paires d'yeux, dès que livrées au versant frais, à leur communauté immatérielle de sonnailles, il ramenait la claie venteuse sur son dos puis repartait plus vite que le chien. Et sous l'air bouffant des aisselles, prenait place la langue gisante de l'animal puis toute une effervescence de laine, tout un peuple transhumant sa mémoire, depuis l'enfance vénérée jusqu'à la grange immense, à la double porte ouverte, comme un temple inaccessible dans l'Empire en temps de guerre.

Era un lluitador de la regió de Causse. Brusa, jaqueta o capa, corria de camp en camp i obria el portal amb l'espatlla més sovint que amb el puny. El centre del cervell sobre el seu treball i, malgrat tot, sempre com en un altre lloc, sense aferrar-se al món, passar per damunt, esquivar aviat l'obstacle, per empunyar millor l'eina il·lustrada. O bé prenent l'agulló, arpant el camí, darrera els bes, d'un moviment inconscient com d'altres beneeixen el pa amb doble carrisqueig de ganivet. I els cent parells d'ulls, des del moment que abandonat a l'aiguavessant fresc, a llur comunitat immaterial d'esquellots, tornava a portar l'encanyissat ventós sobre la seva esquena i tot seguit torna a marxar més aviat que el gos. I sota l'aire bufant de les aixelles, prenia lloc la llengua lluent de l'animal i seguit tota una efervescència de llana, tot un poble transhumant la seva memòria, des de la infància venerada fins gran paller, amb doble porta oberta, com un temple inaccessible dins l'Imperi en temps de guerra.

El sèsam (*Fox-trot*)

Qui a penes siga *poeter*,
qui rime estrofes amb poc seny
i no excel·lisca,

convé que aprenga aquest gran ball.
Un ball amb art, trempera i *swing*.
El ball de moda.

Un pas enrere, un pas avant.
Genoll a terra; agenollat.
La llengua fora.

Aviat, pandero en posició.
Boqueta oberta, escac al rei,
pren el clavell cluc!

El ses, el sèsam, sèsam, ses!
Mou el matoll, posa el revers,
segueix el ritme!

El ses, el sèsam, sèsam, ses!
Rellisca, llisca, menja nou,
agafa el ritme!

Per amunt i per avall, sí!
Per avall i per amunt, *yeah*!
El màgic ritme!

Els lírics joves saben que
hauran d'espavilar-se molt
si volen premis.

No tingues por, s'aprèn d'un... colp!
La melodia, el sèsam, *dance*.
Cançó que brolla.

Compte amb perdre el compàs
o un altre a tu et substituirà
junt el teu mestre.

Si aquell poeta ho fa millor,
inèdit restaràs, plorant,
llepat llepaire.

El ses, el sèsam, sèsam, ses!
Mou el matoll i menja nou,
per amunt i per avall,
el ball del sèsam!

Monterey

El cel ha inflammat sencer
llur cos, llur agost.
Estrelles gestant l'etern
viatge que bull.

Aturant-se, el vent
erm i abasiu
expira, cau.

Fuig la indecisió,
siguem tots dos,
siguem amants.

La lluna, misteri encès
guardant Monterey,
incita a trencar el fang
del motlle de pells.

No sé si jo et parle
com voldries
que ara ho fes,

però tinc plena
l'ànima de sènia,
prec o frec.

I tot el que ens donarem
amb tremp, llaç, amb solcs,
només serà record d'estiu
quan marxés lluny de mi.

Absents, els teus besos,
imatge llunyana
que en va cercaré a Monterey.

Josep Ferran Valls

(Poemes inèdits)

Iñaki Macià: *Estació de Bunyola* (Mallorca, 2007)

El nexa d'Òscar Aguilera

Tot poema i tota poesia impliquen una referència indissoluble al propi món del poeta i aquesta referència és constitutivament modificadora de tots aquells que l'experimenten o experimentaran com a lectors.

El lector passa a encabir l'entramat de significacions, valors i estimacions que constitueixen el poema que ha de ser una petjada més o manco intensa en el seu sentir. Un poema més que comprensió demana sentiment. Cocteau ens diu: *Jo sé que la poesia és imprescindible però no sé per què.*

Tal vegada l'art no necessiti intermediació. El guia, l'interpret, pot esdevenir mestre de cerimònies prenent col·locar-se en un nivell comprensiu superior. I aquesta és una actitud classista "Cal matar el pare i el mestre i anar directament a les coses" ens recomana Passolini. Sense ser tan radicals sí que proposam aquesta presentació com una sincera i humil invitació a la lectura que cada lector o lectora haurà d'enfrontar i gaudir amb la seva il·lusió i bagatge. Seria absurd establir fites i cauteles metodològiques que no permetessin endinsar al lector en aquesta experiència íntima que és el diàleg entre el poeta i el jo més profund del lector. Perquè la lectura ha d'intentar fondre la consciència en el caliu de la comunicació.

La poesia és comunicació i, per tant, experiència de compartir el misteri insuprimit de la vida. El poeta és l'ésser que pot ser comprès i aquest ésser és llenguatge. Gadamer ens explica que no estam davant una reducció sinó davant una manifestació del ser en el llenguatge en la mesura que el seu fer-se present forma part del seu ser. La lectura del poema no és procediment sinó vivència. Sortida del temps, sortida del segle, del

parany on ens pot aglir i anul·lar la rutina, l'entotsolament, la por, el no-res...

Teodiceu demana consell a Sant Agustí ja que quan fa catequesi se n'adona que els seus oients s'avorreixen. El bisbe d'Hipona li aconsella que digui les coses amb passió, que expliqui allò que sent amb més profunditat i allò que l'entusiasmi i aquesta serà la manera de que la gent l'escolti. Els poetes volen posar entusiasme en la Vida. Llegir poesia és entusiasmar-se amb la Vida. Així es comprèn el neguit de Plató, qui expulsà els poetes de la República. En aquells temps la poesia tenia un poder revolucionari. Hauríem d'aprofitar al màxim les possibilitats de poetitzar la societat a veure si arribam a prendre'ns la molèstia de saber què fan i què diuen els poetes i encara que, després, els polícies del pensament ens amenacin amb sentències.

Ben per mi, escoltant el batec dels versos de poetes com Òscar Aguilera podrem anar fent camí des de l'indiferentisme i unidimensionalitat que ens envolten envers una autenticitat existencial més plena. La producció i el fruit de l'esforç d'Òscar Aguilera els podeu valorar vosaltres com a lectors. Personalment i modesta, com a mínim, vull agrair-li que hagi assumit l'escriptura amb una certa rigorositat i responsabilitat. Quan un possible lector llegeix un poema està dedicant un temps de la seva vida que podria dedicar a altres quefers també satisfactoris com anar a passejar, observar la natura ... I posant esment en les paraules, les imatges, el món que

Òscar Aguilera i Mestre

El Nexa

LEONARD MUNTANER, EDITOR

el poeta li ofereix per compartir està implicant-se en una recerca i en una vivència. Per això, el poeta també ha de ser autoexigent i no autosuficient, egòlatra, narcisista, ni onanista. El poeta autèntic s'ha de sentir escriptor i tot el que això comporta, molt més enllà de l'ostentació d'una determinada ubicació en l'escalafó borsari de la literatura.

Aquest poema de *El Nexa* es justificaran quan el lector s'autoimpliqui, es vinculi, s'afegeixi en el bocí de vida que està esdevenint en el poema. La Poesia no són ratlles curtes i llargues. La Poesia és cercar, tocar totes aquelles coses que existien abans que l'ésser humà fos a la Terra. La textura d'un bon poema, d'una bona pintura, d'una bona peça musical ens fa sentir, malgrat sigui durant uns instants, propietaris de d'univers en un sentit clarament amatori. I quan més estimam més ENS estimam.

Deixant de banda influències literàries fruit de la seva formació, Òscar Aguilera s'agafa a les paraules

les com si fossin plenes de vida, com si amb aquestes es poguessin “*infantar estrelles que dansin*”, com citava en el seu llibre *Constància de les hores mudes*. Pel valor que dona a les paraules s'entén la màxima atenció al llenguatge, a les imatges, a les metàfores, metonímies i complicitats que poden establir els mots.

Com que visc en una plataforma encimentada enmig de la mar que és Mallorca preneu-vos amb precaució aquest símil: El poema és una casa plena, habitada, oberta a interpretacions, lectures... De fet, el poeta mateix, com deia Blai Bonet “és una casa en obres”.

Les parets que conformen el poemari que presentam són set poemes discursius on ressona a vegades una veu aspra i esqueixada, rotunda i sincera que va conformant uns versicles a estones gairebé bíblics i a estones allargassats com a udols. En la metaforització es palesen neguits i rebel·lions que són l'expressió d'una personalitat ultrasensible “*de dubtes a trenc de pell*”.

La temàtica amorosa i el desig esdevenen en aquest poemari un instrument per accentuar els elements existencials que amaren tots els versos. El to de confiança i emotivitat predomina i apropa els

versos al lector. A vegades amb molta intensitat lírica, com quan diu: “*La carn està enervada pel misteri que es remena com presa malferida*”. L'estimada és somatitzada per objectivar la fusió entre els elements morals i físics i les imatges brollen a vegades dislocadament, però sense caure en un excessiu desbordament oníric.

El poeta malda per transportar-nos des de la quotidiana intimitat, des de la llar, des del tàlem, a la descarnada contradicció de la col·lectivitat, d'on també, per decepcions i contradiccions es pot voler desertar com quan en un vers el poeta es vol perdre essent aquesta: “*L'única prova que les artèries em bategues*”.

El llenguatge és la possibilitat d'alliberament més il·limitada. *Els límits del llenguatge i els límits del pensament són també els límits del ser*, ens ho han dit tan en Wittgenstein com en Heidegger. I Òscar Aguilera ens diu d'ell mateix, en un dels versos que més m'ha agradat del llibre: “*així que no em quedà més remei que fer-ne metàfora*”.

El poeta proclama un alliberament mitjançant el compromís. Hi ha en els versos d'Òscar una actitud cívica envers els valors i la societat sense caure en les denos-

tades i caduques consignes de l'anomenada poesia social. La rebel·lia es manifesta en el seu amor per les paraules, per la justícia, talment el seu amor per uns possibles descendents que el puguin perpetuar. Però com es diuen els amants en el poema sisè, valdrà la pena tenir fills “*només si són per rebentar la dinàmica de l'odi*”.

Clou *El nexa* un poema que ens transporta, amb la mar, la Mediterrània de fons, el punt culminant de l'ascensió que han seguit els amants. La confessió lírica amb aquest to de serenor, de placidesa, d'optimisme... és la síntesi dels dos elements que semblaven contradictoris, això és, la passió i la reflexió.

Pot ser que en el fons aquest poemari ens desxifri un missatge d'esperança: tot és elemental i simple. Tan simple que roman ocult sinó ens ho il·luminen els poetes.

Montserrat Alcaraz i Vich

Colònia de Sant Jordi,
17 d'Octubre de 2007

Òscar Aguilera i Mestre i Montserrat Alcaraz i Vich

Text llegit el 18 d'octubre a Espai Mallorca de Barcelona per Montserrat Alcaraz i Vich (Campos, 1972), el qual és professor de Filosofia a l'Institut de Felanitx i ha treballat sobre l'obra de Damià Hugueta, Blai Bonet i Miquel Bauçà, i és un dels habituals col·laboradors de «Ressò», revista publicada a Campos (Migjorn de Mallorca).

La producció poètica més recent d'Òscar Aguilera és la següent: *Recers de boira* (1994), *Essència de l'enyor* (1998), *Alba, la por que em vessa* (1999, premiat a Mataró, però encara sense publicar), *Constància de les hores mudes* (2001) i ara *El Nexa*, publicat per Lleonard Muntaner, Editor. Palma, (2007)

VI (fragment)

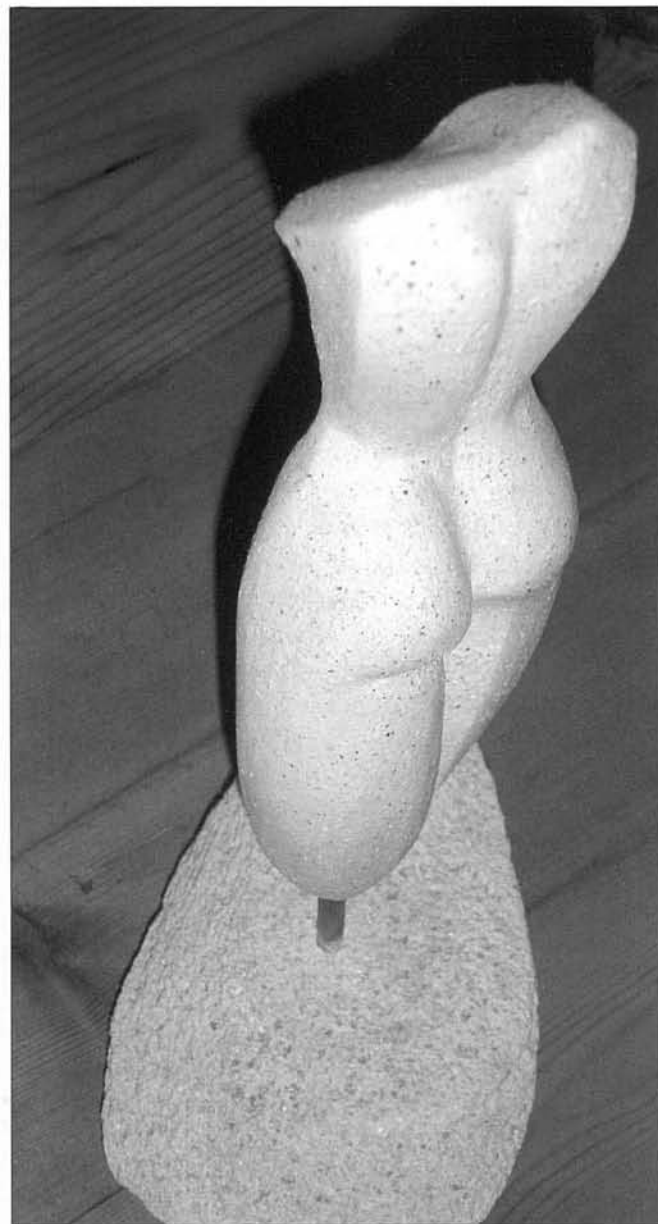
(...)

La solitud, al principi, era, per a ella, d'una sordidesa estranya; potser li semblés un parany de Déu el panteix de la pineda ofegant-se, perquè desconeixia el poder maligne del seu passat i creia en la il·lusió d'interpretar el paisatge
[com a cosa aliena.

Mes la recerca dóna fruit,
es regira la pell per passar del naufragi a l'enaltiment,
comença a gaudir-se,
a saber que els llumets que tímids i divertits
li fan pampallugues en els somnis
són la placidesa,
i roman estàtica entre els llençols,
a banda i banda dels raigs que la persiana pinta,
mirant-se el ventre, el seu mar secret, ara ja calm.

Més tard feinegen, i no manquen els minuts
en què, temerosos, refusen la idea de ser pares,
o dient-ho més clar:
Només conceben els fills com instruments de l'ansia
de capgirar el planeta per buidar-lo d'infàmies,
i de guerres, de tortures i d'eixorquies.
Els plau imaginar-los, els fills,
només si és per rebentar la dinàmica de l'odi, sols així,
somialen ampliar-se.
"Si no -pensen- caldria que ens esterilitzéssim".

I si un jorn el misantrop tornés a parlar així:
"No sóc capaç de perdonar-te les malifetes,
i el càstig és perpetuar-te dolent, sull,
car tu has triat envellir amb la teva creu a l'esquena,
doncs a les misèries li neixeran dents ennegrides"
Sua sòlid i espessos coàguls de ganes d'extirpar-se.
Els quatre ànguls de la cambra, ensopits, capcots
s'humanitzen i s'ensorren amb el mateix seu deliri,
fins que intervé qui el salva de la tortura, de
[l'ensordidor rebombori:
"Tranquil, petit, el perdó i la redempció que demanes
és la mateixa que immola les penes perquè porta vida,
sense addicions ni condiments,
la
v-i-d-a,
les quatre lletres que fan un abecedari complet
[on trobar caliu
si les gebregades dels records t'amputen enter,
si no trobes serenor sinó una angoixa incerta
que t'espitja la gola des de dins
amb una poderosa mà de deu punxons
forts i rabassuts com un bou pagès".

Yolanda Rodríguez, escultura S/T, fotografia de Joan

Ella li nota les venes amb un grau més de temperatura,
sent el matalàs que enravena
com si hagués rebut un tir de gràcia
orfe de vida i d'ells,
"i la vida, la vida, Déu meu, la vida,
que m'ha arrecerat a tu,
a t-u,
les tres lletres del meu diccionari sentimental".

Òscar Aguilera i Mestre

Del poemari *El Nexe*
(Lleonard Muntaner, Editor. Palma, 2007)

VIII

La consciència és fum

obviat en la fosca,
intranscendent sota l'ull de la passió.

Humanitat ofegada dins un tassó,
l'aspra creació d'un sospir
que mou les branques mortes
del nostre enteniment furtiu.

IX

Mans que troben en la brevetat

La fisonomia de l'èxtasi
El temps aferrant- se als racons.
El segell del tacte és traïció
Sota els estels suïcides, negres...
La innocència vestida de dol.

X

Les teves formes criden i lladren

Entre tres mil ombres de paret.
L'espai vibra amb moviments continus,
Fragments de la nostra presència.
Sense renou, la nit ens envolta
D'imatges suades, aquiescència ...
Et doblegues en mil partícules
I ens fas a tots part de tu.

XI

Una llepada a la deformitat del teu tatoo.

El foc fa somriure.
Una mirada de diamants vitrificats
Ens junta en una eterna abraçada
De suor i saliva regalimant pels sentits.
Les llengües s'embosquen i al viatjar
Per flors dibuixades amb sang i espines,
el retorn esdevé impossible.

XII

Ben dormida, la vida tapiada

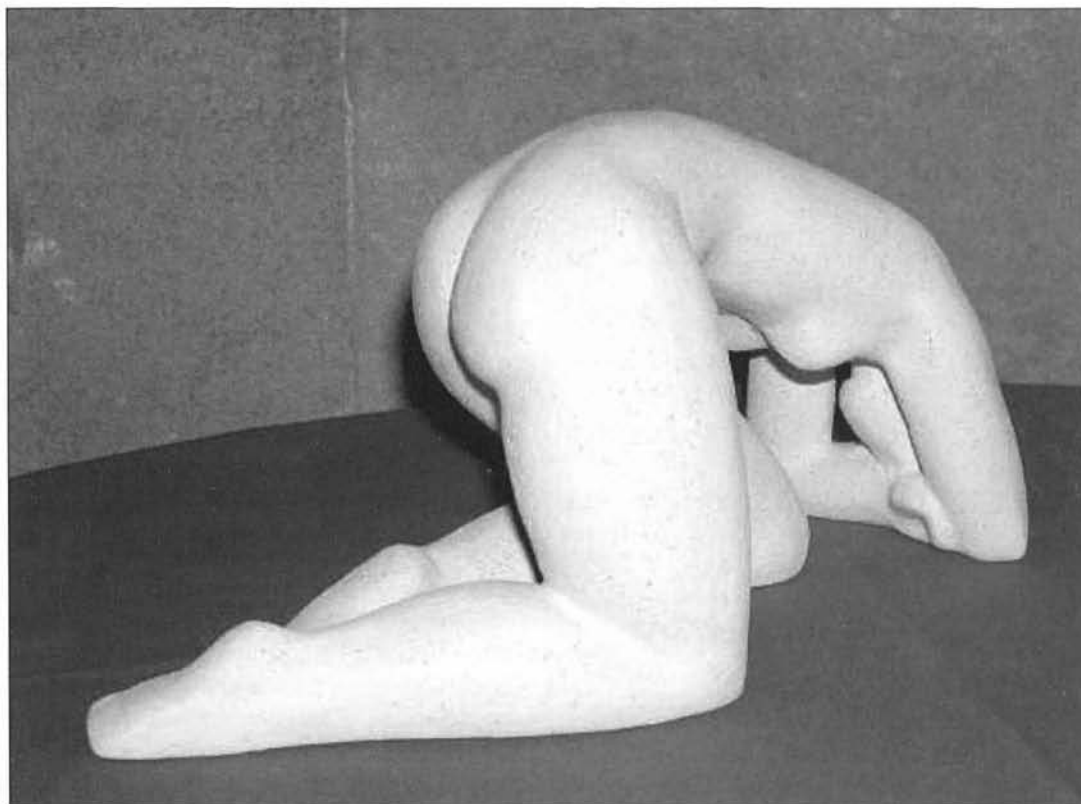
No espera el somni del futur.

... no arriba...

Quan els astres ja no ens miren
Hi ha ombres sota el temps,
Lluna sobre les aigües del demà.

Nöel Zinc

Del poemari inèdit titulat *per-a-noies*

Yolanda Rodríguez, escultura S/T, fotografia de **Miquel J. Servera**

I

Delerosos, volien espremer i assaborir
la fruita ensucrada dels sentiments,
però ton cor ja no vessava cap gota d'amor:
l'opulència, inclement, el tenyia
de rovell i ja no en sabies, d'estimar.

II

Toques a la porta del cor i
trenques el silenci de la musa;
ets l'eterna primavera.

III

Aturarem el temps dins
la melodia fastuosa del violí:
felicitat perpètua d'instantos màgics.

Cada vegada que et mir als ulls,
mon cor balla, acompassat, la solemne
partitura d'aquella nit màgica.

Els ulls no deixen de lluir,
el clam de la rialla inunda la nostra faç
i les nostres ànimes no deixen d'estimar-se.

IV

M'agradaria poder endevinar
què penses o sents quan
restes immersa dins ton pensament
i tot l'entorn et roba el gest.

Majestuosa, passes desapercibuda
dins un núvol de misteri
i fredor.

Margalida Tous Binimelis

(Inèdits del recull titulat "El silenci de la musa i altres poemes")

MARGALIDA TOUS BINIMELIS (Ciutat de Mallorca, 1984) és llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat de les Illes Balears (UIB). Ha obtingut dos itineraris d'especialització complementaris d'aquesta llicenciatura, el de Lingüística i el de Teoria Literària i Literatura Comparada. D'altra banda, ha participat en el Congrés «Joan Alcover, Miquel Costa i Llobera i els llenguatges estètics del seu temps» amb la comunicació "L'arbre, correlatiu objectiu del poeta a «Desolació» de Joan Alcover" recentment editada dins les actes (PAM,

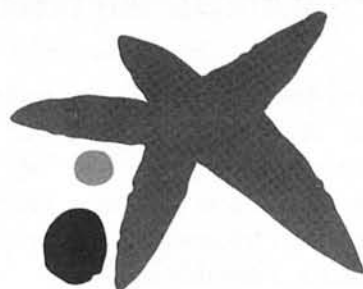
2007), i en les «Jornades d'estudi sobre Baltasar Porcel» amb la comunicació "Malenconia i vitalisme a *Difunts sota els ametllers en flor*" [pendent de publicació]. Ha col·laborat a la revista «Cala Murta» i recentment ha estat alumna col·laboradora de la Càtedra Joan Ramis de la UIB. Finalment, ha iniciat el seu itinerari poètic amb la publicació d'un poema (sense títol), fins aleshores inèdit, en la programació dels «Solistes de Mallorca» i ha duit a terme dos reculls de poemes inèdits: *Sal Marina* (2007) i *El silenci de la musa i altres poemes* (2007).

Anunciau-vos a

S'Esclop

Quadern cultural

Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639-954223

"la Caixa"

**235 Oficines
al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma, al seu servici*

S'Esclop, Quadern cultural no tornarà cap original que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats al consell de redacció - que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai - hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si l'escrit procedeix d'un col·lectiu, el signarà, com a mínim, un dels seus

components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar qualssevol suggeriments, enviau-nos-los a l'**apartat 5222 de Palma, districte postal 07011, Mallorca, Balears**

S'Esclop, Quadern cultural surt cada dos mesos i es pot adquirir a quioscs i llibreries per 3,25 euros o també mitjançant subscripció: sis exemplars a l'any per 13,50 euros.

Col·laborau-hi, feis-vos-ne socis!

Associació Mallorquina de Salut Mental Gira-sol

Passeig de Marratxi, 11 - Son Gibert, 07008 Palma - Telèf. 971 - 28 51 23

La peripecia parisenca de Bartomeu Fiol

La distància cronològica de la continuació o represa dels poemets de Montsouris imposa un cert respecte del tractament de la matèria poètica. Hem de pensar que són poemes que formarien part de l'estructura cavorquiana, del corpus final (o gairebé acabat) que ja coneixem i que en aquell moment encara estava per fer. Aquest respecte es torna solemne quan sabem que els texts estan immersos dins l'existencialisme. Per a un escriptor el topos, el lloc des d'on tira la pedra dins l'estany perquè es propagui, és important, i ho és més en aquests poemes quan sabem de la peripecia biogràfica que du el poeta fins al cor de París, a la Maison du Mexique, bressol de l'existencialisme de Camus o de Jean Paul Sartre. Aquests autors i altres com Simone de Beauvoir, Bertolt Brecht, Graham Green, etcètera són les lectures que serveixen per a la reflexió entorn a la literatura i la vida. La metapoesia en concret i la metaliteratura en general són temes recurrents, que li serveixen per extreure'n sentències ponderatives. El tema no agrada sovint a alguns crítics, però han servit per considerar el poema una via correcta per accedir al coneixement o a qüestions que tot poeta, veterà o novell, hauria de tenir ben presents.

El Fiol d'ara, aquell que se sap enfora de Montsouris, tal vegada des d'una certa nostàlgia de l'estada gairebé monacal, procura mantenir la recerca del coneixement mitjançant el poema, però sense cap intenció de superar el grau de veritat dels altres, car el coneixement no admet cap tipus de competència. Per aquest motiu el poeta restarà al marge, i deixarà en banda "els guanyadors". En alguns dels seus versos, sorprenentment, la recerca racional no

ho és sempre, sobretot quan afirma que no sols un text ha de ser "atemporal", sinó que el lector també forma part d'aquesta atemporalitat.

L'autor se val de certs recursos literaris com són la metàfora vital del riu, el transcurs del qual l'atreu enormement. El Sena és la vida.

Hi és present un recurs habitual: les al·literacions (castellà, castell; vermell, vitrall; filat, fi, etcètera), que li serveixen per continuar el joc fonètic que tant agrada al poeta, perquè no hem d'oblidar que la literatura és per damunt de tot, oralitat. O altres recursos com la paronomàsia a "calcigat, calcinat"; l'anadiplosi ("petites intel·ligències/intel·ligències minses"); l'anàfora ("Ja no em reconec... Ja no em reconeixeré..."; "A la vora del Sena..." o "Els ferros blancs...") o la derivació a "emmurallats o emmurats".

Tot i que el corrent existencialista és la influència principal del llibre, palès a la buidor del poeta quan s'emmiralla ("Però quina importància te una vida" o "Qui va capllevar (...) ben aviat ja no serà ningú"), també hi ha certes composicions de tall surrealista (no de bades encapçalen el poemari les cites d'André Breton i Éluard) com per exemple l'alienat, on aquelles flors monstruoses que pugen per les gavardines s'assemblen a les heures lorquianes que devoren els edificis novaioquesos, o els ferros blancs extrets de la ferralla de Breton.

En definitiva i cinquanta anys després podem dir que la repesca d'aquests poemets no ha estat en va, ni tampoc les superbes reflexions posteriors, que acompanyen a la perfecció (o bé l'haurien d'acomplir) la seva finalitat: quedar.

Joan Cabalgante Guasp

JOAN CABALGANTE GUASP
(Palma, 1976)

Llicenciat en Filologia Hispànica per la UIB (2000).
3er Premi de narrativa breu «Ploma de Ferro», amb l'obra *Tumbet Oriental* (Ajuntament de Capdepera, 2002).

1er Premi de poesia en català «Art Jove», amb l'obra *Camí Fondo* (Govern de les Illes Balears i Fundació ACA, 2005).

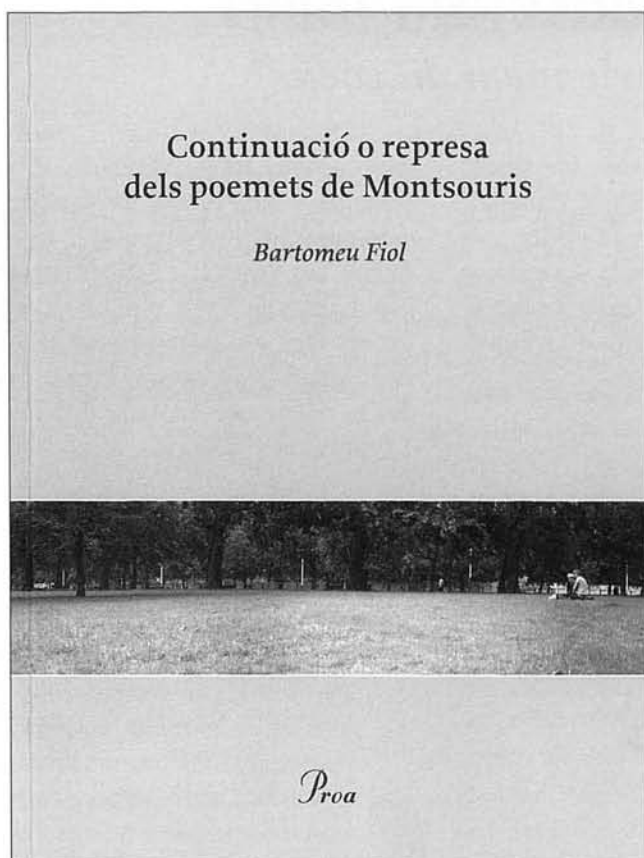
3er Premi de Conte «Antoni Gomila» amb l'obra *París Cinema* (Ajuntament de Montuïri i «Bona Pau», 2006).

Ha publicat l'obra de teatre juvenil *Escorbals a Constantinoble* (Col·lecció Didascalos, Ajuntament de Palma, 2003) i el poemari

Les veus manllevades (XX Premi Guillem Colom i Ferrà. Editorial El Tall, 2007) a més de diferents articles a la premsa de part forana.

Actualment és professor.

Atemporal per definició

un text ha de ser atemporal.

Tal com tu, lector, també,
has d'aspirar a ser del tot atemporal.

* * *

Ja no és motiu d'alegria

que es congrenyi un text o un llibre.
La veritat no ens farà més lliures.

El feix de llenya per al foc
s'ha desfet i s'ha escampat i s'ha mullat.

La desmemòria t'ofegarà inexorable
com una boira que esborra, salvadora en part
potser.

el teu esguard
va finalment del tot a lloure.

* * *

Però hi ha el verd del Sena

Però hi ha el verd del Sena
i naus, dessota el Pont Royal.
Ara només noms
m'invoken la memòria.
Trista corrua dels anys perduts,
dels anys que es poden perdre.
Però hi ha el verd del Sena.

Torno amb el bri verd del somris
perquè hi ha el verd del Sena.

(De la part titulada *Poemets de Montsouris*, París, 1959)

* * *

Un àngel amb sis ales

-com estampat en la volta celestial-
o àpter i enrampat
-estranyament present en aquest fotut femer-
no té memòria. Ni existeix en el temps.
tot el que sembla que va fer,
fa o farà -si res-
és ara, ara mateix.

La lluita amb l'àngel,
a vida o mort,
és ara mateix, ara mateix.

La lluita amb l'àngel,
a tot o res,
és ara mateix, ara mateix.

(De la part *Continuació o represa*, Cavorques 2005)

Bartomeu Fiol

Continuació o represa dels poemets de Montsouris
Edicions Proa, Barcelona (2007)

VAUVENARGUES

"Les grandes pensées viennent du coeur"

Edicions Cort - dins una edició molt acurada - ha publicat *Vauvenargues, obra selecta*. Un cop més, ha funcionat el tàndem Cristòfol Serra / Maties Tugores. Però, potser a fi de reforçar o de recolzar l'equip d'ambdós escriptors que tant bé va conduir *Curolla del mallorquí dadà*, que publicà Olañeta, en aquesta ocasió, a la seva tasca literària mancomunada, han afegit un altre autor, Joaquí Juncá.

El marquès de Vauvenargues, Luc de Clapiers, és el principal moralista francès del segle XVIII. Vauvenargues va tenir curta vida, (1715-1747), però la seva aportació va ser intensa i va descriure com ningú paisatges psicològics impressionants, plasmant el clíxé real de la societat coetània i fent una anàlisi meticulosa de l'època que li va pertocar viure i ho féu amb una habilitat fora dels "sentiers battus" car s'ha de ser un psicòleg d'excepció per retratar la societat tal qual és.

Vauvenargues només va viure trenta dos anys i no deixà massa escrits; però tots ells són d'interès; va escriure una desena d'obres, les més importants: *Introduction à la connaissance de l'esprit humain*, *Fragments* i *Réflexions et maximes*.

El seu lèxic és popular, sense tensió i del tot relaxat. La seva força rau en saber expressar de manera epigramàtica els resultats d'una atenta observació dels comportaments i les motivacions dels homes de la seva època. La selecció proposada per Serra, Tugores i Juncá, té la virtut de recollir allò que és essencial del seu pensament, fer entendre al lector que les experiències i els esdeveniments que desencadenaren sa desil·lusió i foren motiu del seu fervor eren molt semblants a les experiències

generals i als episodis universals dels nostres dies, perquè l'actualitat de la seva aportació no tan sols prové de la seva fonda decepció o desengany, sinó de com va ser el possible començament d'una nova filosofia de la vida.

Vauvenargues, obra selecta, antologia tractada amb molta cura i delicadesa pels autors citats, es secciona en distints apartats; un dels capítols més extensos tracta sobre el coneixement de l'esperit humà; li segueixen reflexions crítiques sobre La Fontaine i Boileau, fragments sobre escriptors com Montaigne, La Bruyère, Bossuet i Descartes, comentaris sobre la injustícia, la incapacitat dels lectors i sobre les característiques dels diferents segles, per continuar amb retrats d'Orontes, Lipsio, Oton, Carités i diàlegs amb escriptors com Molière, Racine, Richelieu, Plató i acaba amb epístoles dirigides a diversos personat-

ges coetanis, com Mirabeau o a Voltaire. S'ha d'afegir que aquesta antologia està ben planejada; això es deu, sens dubte, a l'experiència que Cristòfol Serra pot oferir al lector i també al coneixement de la civilització i literatura franceses que el nostre col·laborador Maties Tugores ens mostra, a petites dosis, en cada edició de *S'Esclop*. Així mateix s'ha de dir que aquesta obra és el fruit d'una fonda reflexió en veu alta, en el sentit més elevat del mot; i no hem d'oblidar que els llibres de Cristòfol Serra sempre indaguen en la fondària del llenguatge, ensenyant, mostrant, protestant, però, sempre amb consciència per l'interès del lector. Tal vegada, la seva trajectòria de professor, li hagi facilitat la tasca.

Aquesta antologia té la vocació de persones molt inquietes tothora per les lletres de calat, caracteritzades per la feina rigorosa i capacitades per esperonar la curiositat del lector.

I, a més, aquesta tria té la virtut de mostrar d'un cop de vista l'obra d'aquest moralista, perquè el lector està dirigit i pot esbrinar, ja des de les primeres pàgines, el vertader caràcter de l'obra i això fa que sigui realment adequada per fer-nos veure que la societat, malgrat els anys passats d'ençà de l'època de Vauvenargues, no ha canviat tant...

R.

Vauvenargues, obra selecta

Versió castellana de
Cristóbal Serra,
Joaquí Juncá i
Matías Tugores

dins la Col·lecció Bearn,
Edicions Cort, Palma (2007)

Apunt biogràfic de Vauvenargues

Luc de Clapiers, el marquès de Vauvenargues, (Aix-en-Provence, 6 d'agost de 1715 - París, 28 de maig de 1747) va néixer en el si d'una família de la petita noblesa provençal d'escassos recursos econòmics. De la seva joventut a Provença no se'n sap gaire cosa; això no obstant, es coneix que, degut a la malaltia, no pogué completar tota la seva instrucció acadèmica i que no sabia llatí ni grec; les lectures filosòfiques que l'atreien l'orientaren cap a l'admiració per Plutarca, l'estoïcisme i al refús de l'epicureisme. D'aquell període juvenil, només se'n té notícia limitada per una carta que dirigí, l'any 1740, a

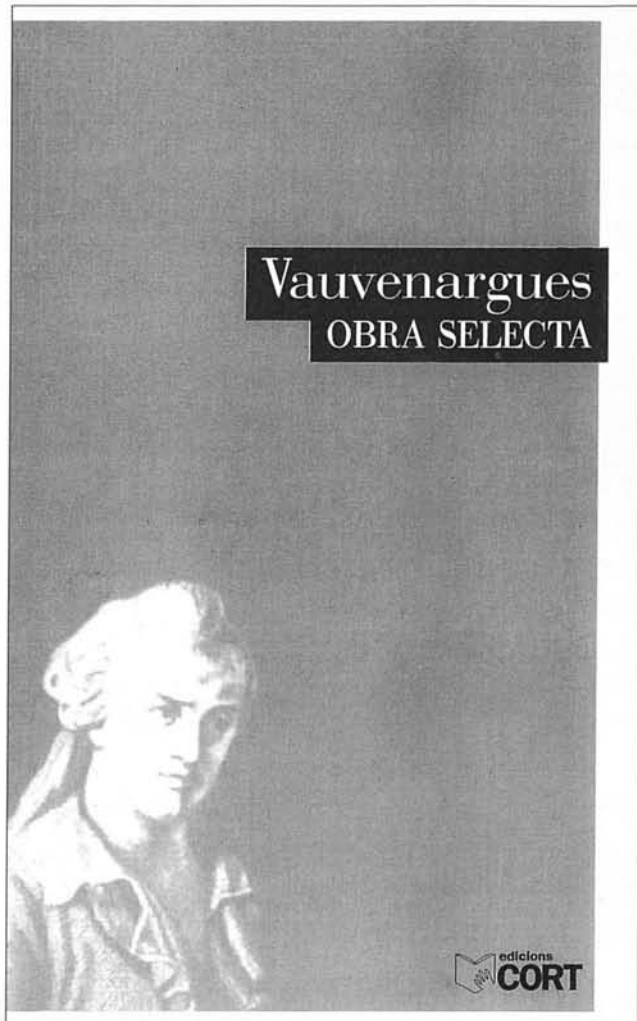
poca obra, el seu interès és considerable. Dins la trajectòria vital de Vauvenargues, sorprèn que, a desgrat de la seva feblesa física, però desitjós d'aconseguir glòria, triàs la carrera militar, de la que visqué fins 1744; així, amb el grau de subtenent d'infanteria en el Regiment Reial, formava part de la guarnició de Metz i, degut a la política d'aliances i d'intromissió internacional de França, participà en diversos fets bèl·lics: batallà en la triomfal campanya d'Itàlia, Llombardia (1733) i també prengué part en la guerra de Frederic II de Prússia per conquerir Silèsia, lluità en l'expedició i en la victòria inicial a Bohèmia i en el setge de Praga (1742) i hi conegué l'amor i el dolor, patí molt

L'instint de l'home, quan el guien la raó i el cor, s'orienta cap al bé

Mirabeau - amb qui mantengué, al llarg dels anys 1737-1746, una interessant correspondència - el qual l'impulsà a dedicar-se a la literatura; aconsellat per ell i per Voltaire es decidí a escriure i, malgrat deixàs

en la desfeta de Praga, on se li gelaren les cames. Sembla que sentí atracció pel jove soldat Paul Hyppolite Emmanuel de Seytres, el qual morí en aquells fets d'armes i a qui dedicaria un elogi fúnebre i *Conseil à un jeune homme*. Vauvenargues sorprèn per la defensa que fa de la seva inclinació sexual, en contra dels "esperits malignes". Aquells anys de vida castrense foren decisius en les seves reflexions i el dugueren a considerar que sols les coses de l'esperit eren dignes d'interès i que només ho paga de viure si és per a la glòria. A les acaballes de l'any 1743, tornà malalt a França, i, en contra de la voluntat de son pare, s'establí a París; retirat com a capità, volgué dedicar-se a la diplomàcia, fou un intent frustrat, perquè va patir la pigota, i la verola acabà de destruir-lo físicament. Escriví a Voltaire, li envià un text, en el que comparava Corneille i Racine, perquè li donàs la seva opinió; malgrat la diferència d'edat, s'inicià l'amistat amb el filòsof. *Introducció al coneixement de l'esperit humà* fou publicat com un anònim; no passà desapercbut, però l'acollida de l'obra tampoc no fou excessivament calorosa; i, en una segona edició corregida, que només es publicaria a títol pòstum molts anys després, seguint l'orientació de Voltaire, hi suprimí més dos-cents pensaments. Se'l considera el principal moralista francès del segle XVIII. Vauvenargues reivindica el sentiment en segle de la Il·luminació; la seva obra es basa sobretot en el sentiment; creu en l'amor i l'amistat i afirma la bondat de la natura i del cor i està persuadit que l'instint de l'home, quan el guien la raó i el cor, s'orienta cap al bé.

R.

EX-DITS D'OR ORDITS

sobre un llibre pintat
per Francesc Florit Nin

I

Ordeix el Temps en silenci
una xarxa vegetal
i fa del tot natural
que la Mort la Vida venci
- lletra de combat lleial -
per tal que tot recomenci
sempre distint, sempre igual.
Un teixit romanial
que de l'oblit ens defensi.

II

Et va fer la Primavera
i l'Hivern es punt t'esborra.
Com un castell a la sorra
el somni que fores. Era
ahir activa i noble torre;
runa avui, deixa darrera.
Un record d'ombres socorre
el vianant que ara espera
no lluent verdor encisera
sinó fum, cendra, pols, borra...

III

Fou seda sobre els teus pits
el que aquí veus com a trama.
El Crònida sense fer crits
n'ha dissenyat els teixits:
brodat d'or per a la Dama,
mortalla en dies finits.
Tot té un moment que ho reclama:
pluja de pètals pansits
o foc, passió, oriflama...
La mà que el teu cos apama
du cinc roses als seus dits.

IV

Un crepuscle de mentides,
una tardor de records,
una tempesta de vides,
una folia de morts.
Les orgies són fugides
penitències dels forts;
dels febles, lletres traïdes.
Les punxes són ara en els cors
dardells per als desconhorts.
Llàgrimes empegueïdes
han deslluït els vells llors.
- Glòries?
- Descolorides!

Joan F. López Casanovas

desembre de 2006

FRANCESC FLORIT NIN: *Indici de jardí 001*

Indicis de jardí

Els jardins són el refugi del cos i de l'esperit, un microcosmos d'harmonia, l'ordenació de la natura a la mesura humana, com fa l'art de la ikebana, que compona amb flors, rames i fulles, talment el pintor amb les formes i els colors. Però aquestes són les restes minúscules de les plantes, no les flors sinó els branquillons, les tiges, les fulles, indicis vegetals que es troben espargits per les tanques de l'illa, com un jardí natural.

Francesc Florit Nin (juliol de 2005)

ELENA GATTI, S/T (fragment), fotografía de Maria del Mar Gaita

S'Esclop
Quadern cultural 37